

**STICHTING PIETERSKERK LEIDEN
TE LEIDEN**

Rapport 2020

INHOUDSOPGAVE

Pagina

RAPPORT

1	Resultaat	2
2	Financiële positie	3

FINANCIEEL VERSLAG

1	Bestuursverslag	5
---	-----------------	---

JAARREKENING

1	Balans per 31 december 2020	32
2	Staat van baten en lasten over 2020	33
3	Kasstroomoverzicht 2020	34
4	Grondslagen voor waardering en bepaling van het saldo van baten en lasten	36
5	Toelichting op de balans per 31 december 2020	41
6	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2020	51

OVERIGE GEGEVENS

1	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	57
---	---	----

BIJLAGEN

1	Overzicht vaste activa	
---	------------------------	--

RAPPORT

1 RESULTAAT

1.1 Vergelijkend overzicht

Het exploitatieresultaat over 2020 bedraagt € - tegenover negatief € 1.067 over 2019. De exploitatieresultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Baten			
Opbrengsten	590.045	1.438.750	1.813.644
Subsidiebaten	49.049	317.000	403.046
Overige baten	446.987	-	-
	<u>1.086.081</u>	<u>1.755.750</u>	<u>2.216.690</u>
Lasten			
Directe kosten			
Project management	309.945	898.750	1.038.320
Indirecte kosten			
Personeelslasten	533.124	603.000	559.483
Afschrijvingen materiële vaste activa	-14.100	50.000	181.292
Overige bedrijfslasten	250.908	244.000	256.546
Som der lasten	<u>769.932</u>	<u>897.000</u>	<u>997.321</u>
Resultaat	<u>6.204</u>	<u>-40.000</u>	<u>181.049</u>
Financiële baten en lasten	-6.204	18.000	-182.116
Saldo	<u><u>-</u></u>	<u><u>-22.000</u></u>	<u><u>-1.067</u></u>

2 FINANCIËLE POSITIE

Uit de balans is de volgende financieringsstructuur af te leiden:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	€	€	€
Beschikbaar op lange termijn:				
Kapitaal	163.266		779.632	
Voorzieningen	60.000		40.000	
Langlopende schulden	910.475		33.397	
		1.133.741		853.029
Waarvan vastgelegd op lange termijn:				
Materiële vaste activa		64.118		5.124.061
Werkkapitaal		1.069.623		-4.271.032
Dit bedrag is als volgt aangewend:				
Vorraden	7.743		6.961	
Vorderingen	242.207		133.806	
Liquide middelen	1.525.159		508.768	
		1.775.109		649.535
Af: kortlopende schulden		705.486		4.920.567
Werkkapitaal		1.069.623		-4.271.032

FINANCIEEL VERSLAG

Jaarverslag 2020

Verslag Raad van Toezicht 2020

De Stichting Pieterskerk Leiden kent sinds 2012 een Raad van Toezicht-model, waarbij conform de statuten een directiereglement is opgesteld. De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en het gevoerde beleid, waarbij het de directie met advies terzijde staat. De zittingsduur in de Raad van Toezicht is drie jaar. De leden zijn tweemaal herbenoembaar en treden af volgens een rooster van aftreden.

Samenstelling Raad van Toezicht

Eén lid van de Raad van Toezicht is statutair voorzitter van de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden en een lid van de Raad van Toezicht is bestuurslid van de Vereniging Orde van St. Pieter, daarnaast zijn de Universiteit Leiden en de gemeente Leiden statutair vertegenwoordigd met een kwaliteitszetel. De Stichting Pieterskerk Leiden hanteert een reglement voor Raad van Toezicht, dat in 2019 is vastgesteld. Op 31 december 2020 bestond de Raad van Toezicht uit negen personen:

mevrouw drs. M. H. Schultz van Haegen (1970)

voorzitter Raad van Toezicht

Benoeming in 2020, herbenoeming per december 2023, aftreden uiterlijk in 2029

Hoofdfunctie: CEO Stichting Porticus

Nevenfuncties:

* Lid van de Raad van Toezicht van het Sieboldhuis

* Lid van de Raad van Toezicht Naturalis

mevrouw Prof. dr. M.J.A.M. Ahsmann (1951)

secretaris Raad van Toezicht

Herbenoeming per 2018, aftreden uiterlijk in 2021

Hoofdfunctie: Senior rechter A rechtbank Den Haag

Nevenfuncties:

* Bijzonder hoogleraar Rechtspleging Juridische faculteit Leiden

* Lid adviesraad Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum (WODC)

* Secretaris Commissie voor de uitgave van een Geschiedenis der Nederlandse Rechtswetenschap van de KNAW

* Docent SSR, Juridische Akademie en Academie voor de Rechtspraak

* Lid redactie Tijdschrift voor de Procespraktijk

de heer drs. J. Th. Hoekema (1952)

vertegenwoordiging in RvT namens de Stichting Vrienden van de Pieterskerk

Herbenoeming per 2018, aftreden uiterlijk in 2021

Hoofdfunctie: Charistar change management

Nevenfuncties:

* Voorzitter Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden

* Voorzitter Raad van Advies Muziek- en Dansopleiding Prins Claus Conservatorium, Hanze Hogeschool Groningen

* Lid Bestuur Nationale Commissie Duurzame Ontwikkeling (NCDO), Amsterdam

* Voorzitter Raad van Toezicht Nederlands Letteren Fonds, Amsterdam

* Voorzitter Raad van Toezicht Stichting JES (Jongeren en Samenleving) Rijnland, Leiden

* Lid bestuur Bakkerijmuseum Medemblik

* Voorzitter bestuur erfgoed/cultuurproject Vijfhuizen, Haarlemmermeer

* Lid bestuur Stichting English Theatre Den Haag, STET

* Lid Klankbordgroep Museum Broekerveiling, Langedijk

* Lid bestuur Stichting Leren en zelf ontwikkelen, Langedijk/Heerhugowaard

de heer S.J.A.B. Stokkermans (1967)

Herbenoeming per 2018, aftreden uiterlijk in 2021

Hoofdfunctie: Algemeen directeur Grand Hotel Huis ter Duin

Nevenfuncties:

- * Bestuurslid Marketing Board Noordwijk Marketing
- * Voorzitter Koninklijke Horeca Nederland afdeling Noordwijk
- * Bestuurslid dagelijks bestuur NOV (Noordwijkse Ondernemers Vereniging)
- * Raad van Aanbeveling Stichting Cure for Cancer
- * Voorzitter van het Grote Genieten
- * Penningmeester Prix Voltaire International

Mevrouw Dr. C.M.T. Metselaar (1963)

vertegenwoordiging in RvT namens de Universiteit Leiden

Benoeming per 2018, herbenoeming 2021, aftreden uiterlijk 2024

Hoofdfunctie: Algemeen directeur Universiteit Leiden, Secretaris van het College van Bestuur, secretaris Raad van Toezicht Universiteit Leiden

de heer drs. G.J.H.C. Kramer (1944)

vertegenwoordiging in RvT namens de Gemeente Leiden

Benoeming per 2018, herbenoeming 2021, aftreden uiterlijk 2024

Nevenfuncties:

- * Vicevoorzitter Historische Vereniging Oud Leiden
- * Voorzitter van de commissie historisch karakter van de stad

Mevrouw K. van Oort MSM (1963)

vertegenwoordiging in RvT namens de Vereniging Orde van St. Pieter

Benoeming per 2018, herbenoeming 2021, aftreden uiterlijk 2024

Hoofdfunctie: Voorzitter College van Bestuur bij Stichting Carmelcollege

Nevenfuncties:

- * Lid adviesraad MPM/MME TiasNimbas
- * Lid klankbordgroep Verus
- * Lid adviesraad PO-VO Cito
- * Lid werkgroep actualisatie code VO-Raad

de heer mr. J.P. Heijboer (1981)

Benoeming per 2018, herbenoeming 2021, aftreden uiterlijk 2024

Hoofdfunctie: n.v.t.

Nevenfuncties:

- * Penningmeester bij St. Oostenrijkse Studien
- * Penningmeester bij St. Leidse Maatschappij van Weldadigheid, waarin opgenomen het Kuiperfonds

de heer J. A. Hulscher (1949)

Benoeming per 2018, herbenoeming 2021, aftreden uiterlijk 2024

Nevenfuncties:

- * Bestuurslid Stichting Oude Hollandse Kerken
- * Bestuurslid Vereniging Vrienden van Stadsherstel
- * Bestuurslid Stichting Amsterdams Monumenten Fonds
- * Voorzitter Stichting Claes Claeszhofje
- * Bestuurslid Stichting Voor Vrouwen Door Vrouwen
- * Honorair regent Sint Jacobs Godshuis
- * Bestuurslid Stichting Hofje Van Loo
- * Bestuurslid Stichting Het Vrouwe- of Verwershofje
- * Bestuurslid Weldadige Stichting Tijssen

- * Bestuurslid Stichting Het Hofje der Twaalf Apostelen
- * Bestuurslid Huisvesting Alleenstaanden Kennemerland
- * Bestuurslid Stichting Paulushof
- * Bestuurslid Stichting Hoogtepunt
- * Bestuurslid Stichting Nota 70
- * Bestuurslid Stichting Fondsen Blommert en Dreeger
- * Bestuurslid Stichting Sint Vincentius van Paulo
- * Bestuurslid Vrouwe- en Antonie Gasthuys
- * Bestuursadviseur Stichting Rosenstock Huessy
- * Kerkrentmeestersadviseur Hervormde Gemeente Bloemendaal

Mutaties

Mevrouw Prof. Dr. M.J.A.M. Ahsmann, de heer drs. J. Th. Hoekema en de heer S.J.A.B. Stokkermans leggen begin 2021 na het einde van hun statutaire termijn hun lidmaatschap van de Raad van Toezicht neer.

Beloning

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen beloning. Eventuele gemaakte onkosten kunnen worden gedeclareerd; in 2020 zijn er geen onkosten gedeclareerd.

Werkzaamheden van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en op de algemene gang van zaken binnen de organisatie. De Raad ziet toe op het door haar goedgekeurde beleid van de Stichting Pieterskerk Leiden en ziet toe op de uitvoering ervan, fungeert als klankbord en geeft advies. De taken en bevoegdheden van de Raad, zoals vastgelegd in de statuten, stemmen overeen met de bepalingen van de Governance Code Cultuur. De Raad van Toezicht vergadert vanaf 2017 minimaal vier maal per jaar. In 2020 vergaderde de Raad zes keer in aanwezigheid van de directie. Door de Raad zijn in 2020 besproken en formeel goedgekeurd:

- het Jaarverslag en de Jaarrekening 2019;
- de lening bij het Nationaal Restauratie Fonds;
- aangepaste statuten;
- de begroting voor 2021.

Daarnaast kwamen aan de orde:

- de maatregelen i.v.m. de Corona pandemie;
- de algemene gang van zaken;
- de tussentijdse financiële resultaten, de kwartaalcijfers en de prognose 2021;
- de managementletter van de externe accountant;
- de governance van de Raad van Toezicht.

Organen van de Raad van Toezicht

Auditcommissie

Op 31 december 2020 waren twee toezichthouders lid van de Auditcommissie:
de heer J. Heijboer
de heer S.J.A.B. Stokkermans

De Auditcommissie houdt in opdracht van de Raad toezicht op:

- de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen;
- de financiële informatieverschaffing;
- de relatie met de externe accountant.

In 2020 vergaderde de commissie twee keer met de directie. Op de agenda stonden: de tussentijdse financiële resultaten; de noodzakelijke steunpakketten i.v.m. de Corona pandemie; de jaarrekening 2019 en de begroting voor 2021.

Remuneratiecommissie

Op 31 december 2020 bestaat de Remuneratiecommissie uit twee leden van de Raad van Toezicht: mevrouw Prof. dr. M.J.A.M. Ahsmann
mevrouw K. van Oort

De commissie adviseert de Raad van Toezicht over het beloningsbeleid voor de directie. De commissie heeft opdracht gegeven aan het bureau *Leeuwendaal* een geactualiseerde functiebeschrijving van de functie van de directeur-bestuurder op te stellen en gelijktijdig een voorstel te doen voor de functiewaardering van deze functie. De directeur-bestuurder en een delegatie van de RvT zijn bij dit proces betrokken. Nadat de functiebeschrijving begin 2021 zal zijn geformaliseerd, wordt een nulmeting ingepland met de directeur-bestuurder. In 2020 heeft er geen evaluatiegesprek met de directeur-bestuurder plaatsgevonden.

Statuten

De statuten van de Stichting Pieterskerk Leiden zijn door KAeP Notarissen in 2020 aangepast aan de actuele governance en ANBI normen.

Evaluatie

In 2020 is er geen zelfevaluatie uitgevoerd; deze staat gepland voor 2021. Met het oog op de verdere professionalisering van de Raad is in 2019 gestart met het uitwerken van de toezichtvisie. Dit traject is voorbereid door de implementatiecommissie t.b.v. de governance bestaande uit mevrouw K. van Oort (voorzitter), mevrouw M. Ahsmann, mevrouw C. Metselaar en mevrouw F. Hurkmans. In de loop van 2021 zal dit traject worden afgerond.

Leiden, 19 juli 2021

Drs. M.H. Schultz van Haegen
voorzitter Raad van Toezicht Stichting Pieterskerk Leiden

Bestuursverslag 2020

1. Organisatie

1.1. Missie, visie

De statutaire doelstelling van de Stichting Pieterskerk Leiden als eigenaar is, om de Pieterskerk in goede staat te brengen en te houden en zodoende, in het algemeen en het plaatselijk belang, het cultuurhistorisch monument te laten voortbestaan. De missie en visie van de Pieterskerk Leiden zijn omschreven in het bedrijfsplan 2016-2019 en luidt:

De Stichting Pieterskerk Leiden wil mensen verbinden en inspireren als ontmoetingsplaats tussen verleden en toekomst.

De Stichting Pieterskerk Leiden streeft naar een duurzame en verantwoorde exploitatie. Ons doel is om vanaf 2026 het onderhoud van het monument optimaal te kunnen uitvoeren door het behalen van een positief resultaat van > € 100.000 per jaar. Wij bieden de beste werkomgeving voor mensen die onze passie delen en samen bieden we onze klanten en belanghebbenden meerwaarde. Daarmee garanderen wij het voortbestaan van het monument en de cultuurhistorie voor toekomstige generaties.

1.2 Bestuurlijke organisatie

De Stichting Pieterskerk Leiden kent sinds 2012 een Raad van Toezicht-model. De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en het gevoerde beleid, waarbij het de directie met advies terzijde staat. De Stichting Pieterskerk Leiden hanteert een directiereglement; dit reglement is in 2012 vastgesteld door de Raad van Toezicht. Op 31 december 2020 bestond het bestuur van de Stichting Pieterskerk Leiden uit een directeur-bestuurder:

mevrouw G.A.C.M. Hurkmans MSc (1959)

Sinds 2012 in dienst van de Stichting Pieterskerk Leiden.

Hoofdfunctie: directeur-bestuurder Stichting Pieterskerk Leiden

Nevenfuncties:

- * Eigenaar Art Result Consultancy
- * Bestuurslid Cantate Domino Leiden
- * Lid stuurgroep Mayflower 400

Beloning

De Wet Normering Topsalarissen (WNT) is niet van toepassing op de Stichting Pieterskerk Leiden. De beloning van de directeur-bestuurder ligt ver onder het maximum van de WNT

Raad van Advies

De Raad van Advies kan gewenst en ongewenst advies verstrekken aan zowel het bestuur, als aan de Raad van Toezicht. In 2021 zal de directeur-bestuurder i.o.m. de voorzitter van de Raad van Toezicht en de voorzitter van de Raad van Advies de rol van de Raad van Advies evalueren en waar gewenst bijstellen. Aansluitend zal een reglement voor de Raad van Advies worden opgesteld en geformaliseerd.

Samenstelling Raad van Advies

Op 31 december 2020 bestond de Raad van Advies uit zes personen:

de heer mr. P.F.M. Overmars, voorzitter
de heer mr. drs. L.C. Brinkman
mevrouw prof. dr. H.M. Dupuis
de heer mr. M. Zonneville

de heer drs. P. Buijs
de heer L. Iterson

1.3 Coronapandemie

Tijdens de persconferentie van donderdag 12 maart 2020 maakte de minister-president bekend dat, in verband met het onder controle krijgen van het coronavirus Covid-19, iedereen geacht werd thuis te werken en alle evenementen boven honderd personen verboden waren. Drie dagen later werd daar aan toegevoegd dat er sprake diende te zijn van 'social distancing', met een anderhalve meter vrije zone rondom iedere persoon. Op 7 april 2020 gaf de minister-president aan dat het 'nieuwe normaal' een anderhalve meter samenleving zou zijn.

Het verdienmodel van de Pieterskerk Leiden viel direct na 12 maart volledig weg. De anderhalve meter richtlijn maakt zo goed als alle reguliere en terugkerende evenementen in de Pieterskerk Leiden onmogelijk. Er brak daardoor noodgedwongen een (tijdelijke) nieuwe tijd aan. De reguliere hybride bedrijfsvoering van de Pieterskerk Leiden - gebaseerd op inkomsten uit vrijetijdsbesteding, toerisme, horeca en evenementen - kwam door de anderhalve meter richtlijn tot volledige stilstand. In het verlengde daarvan kwam ook het onderhoud volledig tot stilstand. Vanaf het eerste moment heeft de Pieterskerk Leiden een intensieve lobby gevoerd richting het ministerie van OCW en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), evenals de gemeente Leiden en de brancheondersteuners: Kunsten '92 en Cultuur + Financiën.

Deze lobby was succesvol en de uitgewerkte liquiditeit-scenario's van de Pieterskerk Leiden voor 2020 werden gebruikt als voorbeeldcasus op het ministerie en bij Kunsten '92. Minister Van Engelshoven noemde de Pieterskerk Leiden bij naam, toen zij sprak over de harde klappen die in de erfgoedsector vielen. Medio april 2020 werd duidelijk dat er vanuit het ministerie van OCW driehonderd miljoen euro beschikbaar zou komen voor de totale culturele sector. Uiteindelijk werd na een tweede tranche in totaal zeventig miljoen in de vorm van een opengestelde monumentenlening toegekend aan de erfgoedsector. Het Nationaal Restauratie Fonds (NRF) werd het uitvoeringsorgaan voor deze regeling. Direct na de aankondiging van de eerste corona-restricties heeft de Pieterskerk Leiden gebruik gemaakt van de aangeboden generieke steunmaatregelen (zie ook § 5.4.1).

In augustus 2020 bracht minister van Engelshoven een werkbezoek aan de Pieterskerk Leiden waar zij haar waardering uitsprak voor het getoonde cultureel ondernemerschap en de flexibiliteit in tijden van Corona. Dit herhaalde zij nogmaals in de brief die zij in november 2020 stuurde naar de Tweede Kamer¹: *'Instellingen doen hun uiterste best om aan medewerkers en bezoekers een veilige omgeving te bieden en om op vernieuwende manieren uiting te geven aan creativiteit. Museum de Fundatie, Amsterdam Sinfonietta, Club Guy & Roni en de Pieterskerk in Leiden zijn mooie voorbeelden hiervan. Ik heb daar veel waardering voor.'*

De speerpunten in deze coronacrisis zijn: het zo optimaal uitvoeren van het geplande onderhoud, het behoud van het menselijk kapitaal en de verankering in de Leidse samenleving o.a. door de stevige banden met onze vrijwilligers. Deze drie speerpunten voorkomen dat er in deze heftige crisis sprake is van structurele kapitaalvernietiging.

1.3.1 Omdenken #1

Zonder exact te kunnen voorzien hoe lang de anderhalve meter samenleving daadwerkelijk zou duren, was wel helder dat dit tot ver in 2021 van kracht zou zijn. Hierdoor diende het actuele verdienmodel te worden aangepast. De nieuwe tijd vraagt om een alternatief scenario, waarbij de Pieterskerk Leiden op zoek is gegaan naar mogelijkheden waarbij haar kernkwaliteiten eerder versterkt dan verzwakt zou worden.

¹ 16-11-20 Uitwerking maatregelen tweede specifieke pakket voor de culturele en creatieve sector

Er kon worden teruggegrepen op een plan dat in 2018 werd gelanceerd: het *Visitor Centre of Pieterskerk Proloog*, dit plan vormde de basis voor het noodzakelijke omdenken. De *Pieterskerk Proloog* behelsde de herinrichting en renovatie van het museale ontvangstgebied en was bedoeld als een structurele opschaling van de publieksontvangst tijdens de openstelling van de Pieterskerk Leiden in haar museale functie. De functionele verbeteringen die door dit project tot stand zouden komen, qua kwaliteit én capaciteit, spelen een cruciale rol in de toekomstige ontwikkeling van de Stichting Pieterskerk Leiden. De insteek bij dit plan was en is de creatie van een stabiele, krachtige basis in de museale functie van de Pieterskerk Leiden. Naast inkomsten uit de commerciële verhuur, was de insteek dat ook de museale functie een stabiele tweede pijler van inkomsten zou worden (zie ook § 4.1.1).

De nieuwe tijdelijke bedrijfsvoering zal dan ook bestaan uit een combinatie van Museum & Museumcafe-setting. De buitenste beuken van het monument en de kooromgang zullen worden ingericht als een museale omloop. In deze omloop zal de historie van de Pieterskerk Leiden worden ontsloten en worden ook de tijdelijke tentoonstellingen opgesteld. Het verdienvermogen is gevonden in een tijdelijke grote museumcafé-setting in het middenschip en de aanpalende beuken. In dit gedeelte van het monument wordt plaats gemaakt voor maximaal 100 tot 120 zitplaatsen in een 1,5 meter scenario. De barren worden ingericht voor het koorhek en zijn verdeeld in twee zones voor de uitgifte van drank en eten.

De reguliere ingang via de Kloksteeg 16, die pre-Covid gebruikt werd en ook in de Pieterskerk Proloog aan de orde was, is niet '1,5 m.-proof'. Met die reden is de toegang als Museum & Museumcafe-setting verplaatst naar de grote Zuidelijke ingang van het monument. Deze locatie ligt net als Kloksteeg 16, op verbindingroute tussen de Doezastraat en het Rapenburg en is een veelvuldig gebruikte stadroute. De openingstijden voor het Museum & het Museumcafé worden aangepast naar maandag t/m zondag van 11:00-20:00 uur.

1.3.2 Third Place & tentoonstellingen

Door de nieuwe opstelling zal de Pieterskerk kunnen fungeren als een *third place* in Leiden. Een plek waar je, naast wonen en werken, naar toe gaat om je te ontspannen en waar je onderdeel bent van het sociale leven. Een plaats waar je vrienden ontmoet of vreemden 'bekijkt'. Waar je consumeert, waar je uitgaat of waar je graag bent omdat het er aangenaam is. Third places zijn multifunctionele plekken in de stad met een hoge belevingswaarde en gericht op verschillende doelgroepen. Ontmoeten, leren, werken en consumeren gaan er hand in hand. Een plaats voor: ervaren & leren, werken & vergaderen en ontmoeten & ontspannen.

De museale functie van de Pieterskerk Leiden wordt verder geconcretiseerd door het organiseren van tijdelijke tentoonstellingen. Hiervoor was in 2018 al draagvlak gezocht bij twee Leidse instellingen met collecties van (inter)nationaal belang, te weten de Universiteitsbibliotheek m.n. de bijzondere collectie van de Universiteit Leiden en de erfgoed- en archiefinstelling Erfgoed Leiden en Omstreken. Beide instellingen hebben een bijzonder waardevolle collectie, maar ontberen de ruimte en het bereik om deze effectief te ontsluiten voor een groter publiek. De Pieterskerk Leiden biedt als centrale locatie van buitengewone culturele, architectonische en maatschappelijke waarde de gelegenheid voor een bredere ontsluiting van deze collecties. De centrale locatie van de Pieterskerk Leiden binnen de historische binnenstad maakt het monument een natuurlijke ontvangstlocatie voor de bredere omgeving. Dit is een functie die *de facto* reeds vervuld wordt qua informatievoorziening in de toeristische sector. Hiervoor is tevens een bestaande structurele relatie opgebouwd met het lokale VVV-hoofdkantoor, uitgaande van het wederzijds belang.

De eerste tijdelijke tentoonstelling die gemaakt is, betreft een fototentoonstelling van de Nederlandse fotograaf Jan Goedeljee (1824-1905) onder de titel: *De Verdwenen Stad*. Deze tentoonstelling is i.s.m. Erfgoed Leiden en Omstreken vormgegeven. Uit de uitgebreide collectie van Erfgoed Leiden en Omstreken zijn een veertigtal foto's van 19^e-eeuws Leiden geselecteerd, deze worden gepresenteerd

samen met een afbeelding van de huidige situatie. De locaties op de foto's worden ook in een digitale stadswandeling aangeboden via izi.Travel.

1.3.3 Omdenken #2

Eind oktober 2020 waren de laatste testdagen uitgevoerd voor de nieuwe setting om te openen als Museum & Museumcafé, de Pieterskerk Leiden was startklaar om het nieuwe avontuur in te stappen. De wintermaanden zouden goede impressie kunnen geven van de mogelijkheden van deze opzet. Op 3 november kondigde de minister-president een verscherpte lockdown aan waarbij alle doorstroom- en horecalocaties de volgende dag hun deuren moesten sluiten. Bij het schrijven van de conceptversie van dit jaarverslag in maart 2021 is er nog geen zicht op wanneer de tentoonstelling samen met de setting van het museumcafé kunnen worden geopend.

1.4 Personeelsbeleid

De personele organisatie van de Stichting Pieterskerk Leiden draagt zowel zorg voor het onderhoud en beheer van het monument, als voor de uitvoer van alle (commerciële) activiteiten. De Stichting Pieterskerk Leiden werkt dan ook met een klein team in vaste dienst, bestaande uit voornamelijk jonge professionals. Daarnaast wordt samengewerkt met externe partners, freelancers en oproepkrachten. Flexibele inzet van arbeid is noodzakelijk door de flexibele aard van zowel de evenementen- en toeristenbranche, als ook de verhuur van Villa Rameau en de escaperoom. In 2020 is, zoals gepland, in eerste instantie structureel 36 uur aan de formatie toegevoegd.

Vanaf maart 2020 werd duidelijk dat de gevolgen van de noodzakelijke maatregelen rondom de coronapandemie groot zouden zijn voor de bedrijfsvoering van de Pieterskerk Leiden. De flexibele schil van externe partners, freelancers en oproepkrachten maakte dat de personeelslasten in zeer korte tijd terug konden worden gebracht tot een acceptabel minimum. Nadat de marketeer op eigen verzoek haar ontslag had ingediend in april 2020, is ook deze functie voor de komende periode tijdelijk niet opgevuld. Het resterende actieve kernteam van 6,5 fte stelt zich tijdens deze coronacrisis maximaal flexibel op. De diversiteit aan talenten is breed en wordt zo efficiënt en effectief mogelijk ingezet. De complexe reguliere bedrijfsvoering en de daarbij behorende lange inwerktijden voor nieuwe medewerkers, maakt dat het behoud van het menselijk kapitaal niet enkel wenselijk, maar noodzakelijk is voor een effectieve doorstart zodra de beperkende corona-maatregelen worden opgeheven.

De onzekerheid over de toekomst, de beperkingen door de Covid-19 maatregelen en de beperkte mogelijkheden om elkaar in levenden lijve te kunnen zien maken dat er extra aandacht is voor het welzijn van de vaste kernteam. Hiervoor wordt wekelijks een gezamenlijke weekstart en weekafsluiting gepland, daarbij wordt ruim de tijd genomen om persoonlijke ervaringen met elkaar te delen.

Hoewel bij het schrijven van dit jaarverslag volledig onduidelijk is wanneer de reguliere bedrijfsvoering van de Pieterskerk Leiden hervat kan worden, is wel helder dat ook de komende jaren de kwetsbaarheid van de kleine vaste organisatie een aandachtspunt blijft. Naar verwachting zal de werkdruk niet verminderen. Dit heeft enerzijds te maken met de uitzonderlijke omstandigheden als gevolg van de coronapandemie, in combinatie met het hoge ambitieniveau, ingegeven door de structureel kwetsbare financiële positie, naast de onvermijdelijke onzekerheden in de nabije toekomst.

1.4.1 Vaste partners

Daar waar mogelijk wordt samengewerkt met (lokale) vaste partners. Het gaat daarbij o.a. om schoonmaak, beveiliging, podiumbouw, tribunebouw, eventinrichting en catering. In 2020 zijn twee vaste partners, beide sinds 2011 aan de Pieterskerk Leiden verbonden, failliet gegaan als gevolg van het volledig stilvallen van de evenementenbranche. Het betreft *Mise en Place* het vaste horeca uitzendbureau en *Servé* die de evenementeninrichting levert. Voor beide partners zijn vervangende leveranciers gevonden onder vergelijkbare condities en kwaliteit.

Sinds 2013 is de administratie van de Stichting Pieterskerk Leiden uitbesteed. Vanaf eind 2014 worden de administratieve werkzaamheden uitgevoerd door 'APEK administraties'. Daarbij wordt een medewerker van APEK gedetacheerd naar de Stichting Pieterskerk Leiden, om de werkzaamheden op locatie uit te voeren. De directeur-eigenaar van APEK is een aantal uren per week aanwezig als controller. Deze diensten worden tegen een fixed-fee aangeboden. De accountantscontrole wordt voor 2020 uitgevoerd door *Audit to Be*, onderdeel van *Stolp+KAB Adviseurs en Accountants*. In de administratieve organisatie zijn de financiële procedures beschreven en in vergaande mate gedigitaliseerd en geautomatiseerd. Alle processen worden jaarlijks doorgelicht, waar nodig geactualiseerd en voorgelegd ter controle tijdens de accountantscontrole.

1.4.2 Vrijwilligers

De vrijwilligers zijn vanaf het begin van de oprichting van de Stichting Pieterskerk Leiden het fundament van de organisatie. De inzet van de vrijwilligers is een stabiele factor binnen de Pieterskerk Leiden. Van Raad van Toezicht, het bestuur van de Vrienden, tot de burens die de tuin bijhouden, de orgeltrappers, de rondleiders of de vrijwilligers bij het café en de catering: iedereen deelt kennis en zet zich met enorm enthousiasme in. De functie van vrijwilligerscoördinator wordt op dit moment uitgevoerd door de bedrijfsleider.

In 2020 konden vanwege de coronamaatregelen de reguliere 'Pieterskerk bijeenkomsten' geen doorgang vinden. Vanaf het begin van de coronapandemie is geprobeerd om goed contact te houden met alle vrijwilligers, oproepkrachten en freelancers. De directie stuurt regelmatig per e-mail updates en er zijn belrondes waarbij 50 tot 60 personen worden gebeld door het kernteam. Tot op heden zijn er drie belrondes geweest. Voor zover de richtlijnen het toestaan zijn vrijwilligers, oproepkrachten en freelancers ook individueel welkom om langs te komen en bij te praten.

1.5 Arbo-beleid

De Stichting Pieterskerk Leiden is verbonden aan de ArboNed. Sinds 2018 is bij de ArboNed ook de functie van vertrouwenspersoon geborgd.

In 2020 heeft een uitvoerige actualisatie van de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RIE) plaatsgevonden, deze is gecontroleerd door een gecertificeerde arbeidshygiënist van *Zorg voor de Zaak*. Aan de hand daarvan is het plan van aanpak - waar nodig - aangepast om risico's en knelpunten effectief te kunnen beheersen en/of oplossen. Alle actiepunten uit de rapportage zijn verwerkt in het Plan van Aanpak (PVA) voor de RIE. Dit PVA is een 'levend' document dat gedurende ieder kalenderjaar wordt geactualiseerd. De rapportage van de RIE en het PVA zijn tijdens de vergaderingen in maart en november 2020 gepresenteerd aan de Raad van Toezicht. Het ziekteverzuimpercentage bij de vaste medewerkers van de Pieterskerk Leiden lag sinds 2016 jaarlijks op minder dan 1%. In 2020 is dit gestegen naar 1,85%, deze stijging heeft te maken met ziekte als gevolg van het lange herstel van Covid-19 van een van de vaste medewerkers.

De Stichting Pieterskerk Leiden volgt m.b.t. de salarissen van het kantoorpersoneel, voor zover mogelijk, de gemeentelijk Cao. Het niet aangesloten zijn bij een Cao kan de Stichting Pieterskerk Leiden op termijn op achterstand brengen ten opzichte van de arbeidsmarkt. Op termijn kan de Stichting Pieterskerk Leiden overwegen zich aan te sluiten bij een verwante Cao. In het Museum & Museumcafé zullen de medewerkers van het vaste team de personele basis vormen. Om de kwaliteit van de medewerkers verbonden aan de Stichting Pieterskerk Leiden te waarborgen zijn in 2020 de volgende cursussen en/of trainingen gevolgd:

• BHV training - digitaal	sales, bedrijfsleider, backoffice & conservator
• Strategie bijeenkomst o.l.v. Perpetuum	sales, bedrijfsleider, backoffice, conservator & directie
• HACCP training	sales, bedrijfsleider & backoffice
• Heftruck certificaat	sales, bedrijfsleider, backoffice & conservator
• Sociale Hygiene certificaat	sales & backoffice

2. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De Stichting Pieterskerk Leiden hanteert de volgende statements ten aanzien van het maatschappelijk verantwoord ondernemen:

- De Pieterskerk Leiden levert een actieve bijdrage aan het ontwikkelen van overdracht van kennis.
- De Pieterskerk Leiden maakt transparante afspraken met haar stakeholders.
- De Pieterskerk Leiden bewaakt de continuïteit van de onderneming en de daaraan verbonden arbeidsplaatsen.

Sinds 2011 heeft de Pieterskerk Leiden een Green Key GOUD certificering voor congreslocaties. Begin 2021 is voor het 11^e jaar op rij het GOUD keurmerk verlengd. Speerpunt t.a.v. duurzaamheid blijft dat het monument optimaal aansluit bij de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van energiebesparing.

3. Samenwerking

Voor een rijksmonument als de Pieterskerk Leiden is samenwerking met lokale, nationale en internationale partners voorwaardelijk en van bijzonder groot belang. Samenwerkingen borgen de maatschappelijke functie en leggen een fundament voor de commerciële taakstelling. Ook in coronatijden is op verschillende manieren de samenwerking onderhouden en zijn nieuwe samenwerkingen gezocht.

3.1 Leidse partners

Leiden Marketing is eind 2007 als netwerkorganisatie van ongeveer twintig stadspartners opgericht, om Leiden regionaal en (inter-)nationaal op de kaart te zetten en om meer toeristische en zakelijke bezoekers naar Leiden te trekken. De organisatie geeft invulling aan het merk 'Leiden, Stad van ontdekkingen'. De Pieterskerk Leiden is vanaf het begin een actieve partner geweest in de opzet van Leiden Marketing.

Met een cultuursubsidie van de gemeente Leiden is de Pieterskerk Leiden in staat een aantal culturele activiteiten te ondersteunen. Daarbij gaat het zowel om traditionele activiteiten als de 3 October dankdienst, de kerstnachtdienst, orgelconcerten, Scratch Muziekdagen, concerten van drie Leidse amateurkoren Ex Animo, Con Amore & Toonkunstkoor en initiatieven zoals het Leiden International Film Festival. Deze activiteiten zorgen voor een brede worteling van de Pieterskerk Leiden binnen de (Leidse) samenleving.

In 1989 is op initiatief van de Stichting Pieterskerk Leiden en de Commissie Bijzonder Kerkenwerk van de Protestantse Gemeente Leiden, de Stichting Cantate Domino Leiden opgericht. Jaarlijks organiseert Stichting Cantate Domino Leiden 6 á 7 Bach cantatediensten, verdeeld over de Pieterskerk Leiden en de Hooglandse kerk. In 2020 hebben de Cantatediensten plaatsgevonden in de Hooglandse kerk die beschikt over een streaminginstallatie voor de reguliere kerkdiensten die daar worden gehouden. Het bestuur vond de kosten voor streaming vanuit de Pieterskerk Leiden helaas te hoog. Voor 2021 wordt gekeken naar mogelijkheden om een gedeelte van de Cantatediensten toch in de Pieterskerk Leiden te kunnen laten plaatsvinden. Een complicerende factor daarbij is de opstelling voor het Museum & Museumcafé, het is kostbaar deze setting af te breken voor events die geen inkomsten met zich mee brengen. Een alternatief zou zijn de Cantate op te voeren in de Museumcafé setting (zie ook § 5.2.4).

In 2014 heeft de Pieterskerk Leiden op initiatief van Leiden Marketing met een aantal partners uit de stad een convenant getekend voor de oprichting van het *Leiden Convention Bureau*, dat zich op de internationale congresmarkt zal richten. Tijdens het jaarlijkse Bachconcert van het 'Weihnachts-Oratorium' in de Pieterskerk Leiden worden de ambassadeurs van het *Leiden Convention Bureau* ontvangen. De Pieterskerk Leiden profileert zich bewust in *Leiden Convention Bureau*, is een actieve foundingpartner en heeft op directieniveau zitting in de stuurgroep. Hoewel de congresmarkt een klein aandeel uitmaakt van de inkomsten van de orderportefeuille, is en blijft de Pieterskerk Leiden als stadspartner actief lid van *Leiden Convention Bureau*.

In september 2020 heeft de Gemeente Leiden het initiatief genomen om i.s.m. consultancybureau BMC onderzoek te doen naar een 'Deltaplan Cultuur', dat zich primair richt op de grote Leidse culturele instellingen: BplusC, Leidse Schouwburg - Stadsgehoorzaal, Theater Ins Blau, Gebr. De Nobel, Museum De Lakenhal en de Pieterskerk Leiden. *Het Deltaplan Cultuur zoals de gemeente dat voor zich ziet zal bouwstenen moeten bevatten waarmee de sector zich kan aanpassen aan de veranderende omstandigheden en waarmee perspectief geboden wordt op een toekomstbestendige cultuur- en erfgoedsector. (...) Meer op inhoud zijn daarbij richtinggevende kaders de ambities van Leiden als Stad van Ontdekkingen en het nog niet zo lang geleden vastgestelde cultuurbeleid Kracht van Cultuur. In het voorjaar 2021 wordt het rapport aangeboden aan de Gemeenteraad.*²

Als gevolg van de overleggen met BMC en de Gemeente Leiden is begin 2021, op initiatief van Gebr. De Nobel, een maandelijks directieoverleg gestart van de C6 instellingen met een jaarlijks wisselend voorzitterschap en een zestal specifieke aandachtsgebieden:

- Stedelijk programma;
- Stedelijke samenwerking;
- Backoffice samenwerking;
- Communicatie & Marketing;
- Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen;
- Diversiteit & Inclusiviteit.

² *Deltaplan Cultuur – BMC januari 2021*

3.2 Nationale partners

Op landelijk niveau is de Pieterskerk Leiden een actieve partner van het Groot Kerken Overleg (GKO)³. Een overleg waarbij de grote commerciële kerken zijn aangesloten, om kennis en ervaringen uit te wisselen. Door de coronapandemie zijn de contacten met erfgoedpartners op nationaal niveau geïntensiveerd. Er wordt gedurende deze crisis nauw samengewerkt met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het Nationaal Restauratie Fonds (NRF) en Nationale Monumenten Organisatie (NMO). Daarnaast maakte de Pieterskerk Leiden deel uit van het Nationale Erfgoedplatform dat tijdens de eerste periode van de coronacrisis de belangen van het erfgoed bij het ministerie van OC&W vertegenwoordigde.

In 2020 was de Pieterskerk Leiden nog lid van de landelijke Vereniging van Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen (VBMK), dit lidmaatschap zal in 2021 worden beëindigd. De overlap met het GKO is substantieel, waarbij de VBMK eerder gericht is op kleinere kerken al dan niet met een religieuze functie.

De Pieterskerk Leiden werkt samen met event-branchespecialisten *High Profile* en *Eventbranche*. De veranderingen in de bedrijfsvoering maken dat in 2021 het lidmaatschap van High Profile zal komen te vervallen en de Pieterskerk Leiden lid zal worden van de Koninklijke Horeca Nederland (KHN) en Platform Cultuur Locaties met een brede selectie aan musea en theater.

3.3 Internationale partners

In 2020 is het precies 400 jaar geleden dat de Leidse pelgrims via het Verenigd Koninkrijk de oversteek naar de Verenigde Staten maakten. In 2014 is vanuit Plymouth UK contact gezocht met de Pieterskerk Leiden, om aan te haken bij de herdenking van de 'Mayflower 400'. Op initiatief van de Pieterskerk Leiden is Leiden opgenomen in het nieuwe 'Mayflower Compact', waarbij steden in het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Leiden (Nederland) zich verbinden om in 2020 gezamenlijk het 400-jarig jubileum te herdenken. Het 'Mayflower Compact' hangt sinds begin 2016 in de Pieterskerk Leiden.

De Leidse stuurgroep 'Leiden400' wordt gevormd door de directies van de Pieterskerk Leiden, Leiden Marketing, Museum De Lakenhal en Erfgoed Leiden en Omstreken. De gemeente Leiden heeft voor de periode budget vrijgemaakt voor een projectleider. De internationale samenwerking was en is met name gericht op samenwerking m.b.t. toerisme, cultuur en educatie. In het herdenkingsjaar 2020 kon het geplande (inter)nationale programma door de coronamaatregelen geen doorgang vinden. Als alternatief werden een aantal producties digitaal uitgevoerd, waarbij de digitale opening een ongekend aantal van 100.000 (inter)nationale kijkers had. Deze productie van Leiden400 is genomineerd voor de International Tourism Awards van het prestigieuze British Guild of Travel Writers. Daarnaast wordt deze productie genomineerd voor de Gouden Giraf voor het beste evenement in Nederland.

4. Cultuur

De Pieterskerk Leiden heeft een lange historie als centrale ontmoetingsplek voor bewoners en bezoekers van Leiden. De reguliere culturele evenementen verbinden en geven invulling aan het feit dat de Pieterskerk Leiden het historische hart is van Leiden. Ter ondersteuning van de culturele activiteiten in het monument ontvangt de Pieterskerk Leiden van de gemeente Leiden een cultuur- en onderhoudssubsidie in de vorm van een Uitvoering Overeenkomst (UVOK). (zie ook § 5.4.3)

Door de coronamaatregelen kon niet worden tegemoet gekomen aan de afspraken conform de UVOK 2020. De onderstaande evenementen* hebben wel plaatsgevonden, al dan niet digitaal. De digitale producties hebben boven verwachting grote aantallen kijkers getrokken:

³ Groot Kerken Overleg leden: Nieuwe kerk, Oude kerk en Westerkerk in Amsterdam, Laurenkerk Rotterdam, Grote Kerk Breda, Eusebiuskerk Arnhem, Grote kerk Naarden, Academiehuis Grote kerk Zwolle, Stadsherstel Amsterdam, Grote kerk Zwolle, A-Kerk Groningen en Pieterskerk Leiden.

- Orgelconcerten met nationale uitstraling
 - o 1 zomerconcert;
- Klassieke en oude muziek (religieus getint):
 - o 3 cantatediensten i.s.m. de Hooglandse Kerk
- Leidse Stadsvieringen:
 - o 4 mei herdenking digitaal
 - o 3 October-viering digitaal
 - o Kerstnachtvieringen digitaal
 - o Thanksgiving Day digitaal
- Openstellingen:
 - o Openstellingen (tot maart en zomermaanden)

**in willekeurige volgorde*

Andere onderdelen van de UVOK zijn:

1. Het verder ontwikkelen van de Bachtraditie ('Bach & Leiden');
2. Een zeer gevarieerd publiekbereik en versterking van de aantrekkelijkheid van Leiden door de verhuur van het monument en het faciliteren van evenementen (waaronder beurzen, congressen en bedrijfsevenementen);
3. Zo veel mogelijk openstelling voor bezoekers/toeristen, wanneer het monument niet is verhuurd en openstelling veilig kan gebeuren (circa 150 dagen per jaar);
4. Rondleidingen en begeleiding door vrijwilligers met kennis van zaken tijdens openstellingen;
5. Samenwerking met betrekking tot collectieve marketing van Leiden;
6. Instandhouding van de museale waarde van de Pieterskerk Leiden.

Het bovenstaande kon tijdens de coronapandemie slechts beperkt worden uitgevoerd. De nadruk in deze periode is met name komen te liggen op de openstellingen, samenwerking met stadspartners en de instandhouding van de museale waarde. In de afgelopen jaren ontving de Pieterskerk Leiden jaarlijks 120.000 tot 130.000 bezoekers, dat aantal is in 2020 gedecimeerd door de noodzakelijke beperkingen.

4.1 Ontsluiting monument - van beleving naar betekenis

Al bijna 900 jaar is de Pieterskerk hét ijkpunt van Leiden. De twee sleutels van Petrus zijn het symbool van Leiden. De bijzondere ambiance van het monument maakt het een centrale ontmoetingsplaats in de stad, waar mensen met elkaar verbinden en elkaar inspireren. Krachtig in het heden en de verbinding tussen verleden en toekomst in de stad Leiden.

De nieuwe tijd vraagt om het opnieuw laden van de betekenis van de Pieterskerk voor de stad Leiden als monument, museum, ontmoetings- en ontspanningsplaats. De Leidse geschiedenis is op een natuurlijke wijze verbonden met de eigen collectie van schilderijen, epitafen, rouwborden, graven, monumenten in de verschillende stijlperiodes tot uniek goudleerbehang. De plannen om de historie en daarmee de museale waarde van de Pieterskerk Leiden verder te ontsluiten waren al gemaakt in het ontwikkelen van een visitor centre. Een gedeelte van deze plannen konden door de Coronacrisis vervroegd worden gerealiseerd, zoals aangegeven in § 1.2.1 en § 1.2.2.

In het verlengde hiervan is het onderzoek gaande naar de mogelijkheden om formeel de museumstatus te verwerven bij het Museumregister Nederland. Een langdurig traject, dat in 2020 tijdelijk is opgeschort. Begin 2021 is het opnieuw opgepakt en is een erfgoed consultant gevraagd de eerste verkenning gedaan door de Pieterskerk Leiden, te scannen en daar aanbevelingen op te geven. Het Museumregister Nederland beoordeelt op drie pijlers, te weten: bedrijfsvoering, de eigen collectie en publiek. Het beschrijven van de eigen collectie verdient bij de Pieterskerk Leiden in de aanloop naar de aanvraag de grootste aandacht.

Sinds 2013 is de museale collectie van de Pieterskerk Leiden digitaal gearchiveerd in *Adlib Museum*. Adlib Museum is collectie-management software, speciaal ontwikkeld voor professioneel collectiemanagement in musea, en wordt o.a. gebruikt door het British Museum en het Rijksmuseum. De collectieregistratie in de Pieterskerk Leiden is gebaseerd op de 'Inventaris van het kunst- en cultuurbezit' door de voormalige Stichting Kerkelijk Kunstbezit in Nederland uit 2006. Alle monumentale onderdelen zijn in Adlib Museum opgenomen en indien beschikbaar zijn foto's en documenten (artikelen, restauratierapporten, offertes e.d.) toegevoegd. In 2019 is Adlib Museum geactualiseerd en omgezet naar een webbased versie.

Het beeldarchief van de Pieterskerk Leiden wordt in de komende jaren digitaal gecategoriseerd en opgeslagen in het content programma Bynder. Op termijn biedt dit programma ook de mogelijkheid om het beeldmateriaal te ontsluiten.

4.1.1 Visitor Centre, de Pieterskerk Proloog

In 2018 is in samenwerking met *Veldman Rietbroek architecten* een ontwerp gemaakt waarbij de begane grond van de voormalige kosterswoning en de aanpalende binnenplaats wordt omgebouwd en overkapt tot een Visitor Centre oftewel de Pieterskerk Proloog. Deze ontvangstruimte zou als proloog dienen op het brede historische verhaal dat de Pieterskerk Leiden te bieden heeft. De Pieterskerk Proloog maakt dat het monument optimaal in haar museale kracht staat en grotere groepen bezoekers op een hoogwaardige wijze kan ontvangen. Dit zou op termijn kunnen leiden tot een structurele verhoging van de inkomsten op de entreegelden, hetgeen direct bijdraagt tot het verhogen van de eigen inkomsten ten behoeve van het onderhoud en behoud van de Pieterskerk Leiden. De vergunningsaanvraag ten behoeve van Pieterskerk Proloog, is medio 2019 door de gemeente Leiden goedgekeurd.

De coronacrisis maakt dat de oorspronkelijke fasering van de Pieterskerk Proloog verandert diende te worden. De 1^e fase is uitgevoerd in de zomer van 2020 en kon financieel worden gedekt door de eerder toegezegde subsidies in het kader van *de Pieterskerk Proloog*. Met toestemming van de subsidiënten⁴ konden deze gelden vervroegd worden ingezet. Deze middelen werden aangevuld met extra donaties van de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden en de Orde van St. Pieter.

De 2^e fase betrof structurele aanpassingen aan het monument in het kader van de coronamaatregelen: warmtegorijnen, aanpassingen aan het sanitair, aanpassingen aan de digitale systemen e.d. Deze fase kon worden gerealiseerd door een genereuze subsidietoekenning van het Kickstart Cultuurfonds. Alle investeringen die gedaan zijn om het project Museum & Museumcafé te realiseren in Covid-tijden, zullen ook post Covid-19 van dienst zijn in de uiteindelijke Pieterskerk Proloog.

Onder het motto: 'Hoop doet leven!', gelooft de Pieterskerk Leiden nog steeds in fase 3, waarbij het oorspronkelijke plan van de *Pieterskerk Proloog* post-Covid gerealiseerd kan worden.

4.2 Educatie – kennis overdracht

De Pieterskerk Leiden is de afgelopen tien jaar een erkend leerbedrijf met een SSB certificering (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven) en biedt in betere tijden stageplaatsen aan voor alle vormen van middelbaar onderwijs, van praktijkschool tot HBO. Daarnaast zijn er werkervaringsplaatsen voor afgestudeerde bachelors en masters.

Daarnaast biedt de Pieterskerk Leiden flexibele arbeidsplaatsen of vrijwilligerswerk aan voor een aantal mensen die zorg of ondersteuning nodig hebben door een handicap, chronische ziekte of een andere beperking. In de kennisoverdracht wordt actief samengewerkt met verschillende scholen in de regio. De Pieterskerk Leiden biedt ook gastcolleges aan voor zowel middelbare scholen als hoger &

⁴ De subsidiënten voor de Pieterskerk Proloog waarvan al toezeggingen ontvangen waren zijn: Fonds 1818, Gemeente Leiden (Leiden400), Van de Mandele Stichting & Gravin van Bijlandt Stichting.

wetenschappelijk onderwijs. In 2020 zijn de geplande samenwerkingen afgezegd omdat niet kon worden voldaan aan de inhoudelijke eisen, noch aan de noodzakelijke tijdsinvestering. De contacten met de diverse (onderwijs)instellingen worden goed onderhouden zodat zodra de mogelijkheid zich weer voordoet de Pieterskerk Leiden weer zal openstaan als werkervaringsplaats.

Sinds 2018 faciliteert de Pieterskerk Leiden het promotieonderzoek van conservator Ward Hoskens, naar de moderne geschiedenis van de Pieterskerk Leiden. Dit onderzoek liep in 2020 door.

5. Financieel beleid

De financiële administratie is in 2013 grotendeels gedigitaliseerd. De koppeling van de systemen Twinfield, Basecone en Artifax Event verhogen de transparantie en zorgen voor een maximale efficiency. De boekhouding kent inmiddels zeven kostenplaatsen, zijnde monument, commerciële exploitatie, Villa Rameau, Museumcafé (klein), Museumcafé (groot), de wijnkelder en de escaperoom. Dit geeft een helder inzicht in de kosten- en batenstructuur van alle onderdelen van de administratie. De inrichting van het evenementenprogramma Artifax maakt dat sinds 2020 realistische prognoses gemaakt kunnen worden van de commerciële exploitatie.

In de loop van de komende jaren zal gewerkt worden aan een verdere automatisering door koppelingen met Docusign, de boekingen voor Villa Rameau en de escaperoom en als laatste de personeelsplanning via het programma L1nda.

Door de switch in de bedrijfsvoering zijn een aantal nieuwe digitale programma's geïmplementeerd. Andere systemen worden optimaler gebruikt. Het bestaande kassaprogramma *Lightspeed*, is gekoppeld aan het nieuw aangeschafte programma *Jamezz* (self-order software) die het mogelijk maakt dat gasten digitaal kunnen bestellen door middel van het scannen van een QR-code gekoppeld aan tafelnummers. Daarnaast is het reserveringsprogramma *Resengo* gekoppeld aan *Lightspeed*. Dit reserveringssysteem geeft gasten de mogelijkheid om 24/7 te reserveren, daarnaast heeft het programma een hoge marketingwaarde.

5.1 Resultaat 2020

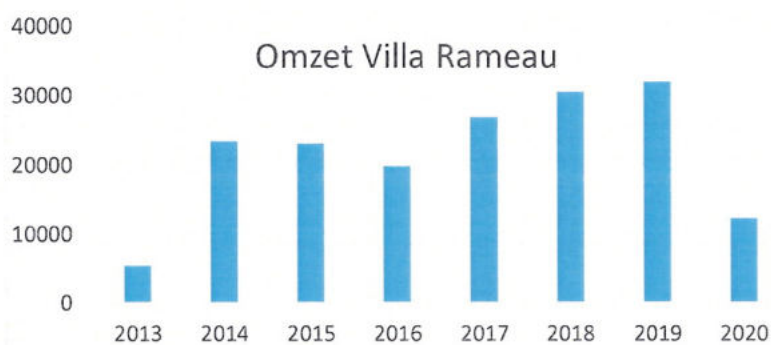
De inkomsten op de kostenplaats van het monument bestaan naast de subsidies en fondsen, uit recettes van eigen culturele producties en de inkomsten uit de entreegelden van bezoekers tijdens de openstellingen. De commerciële exploitatie van de Pieterskerk Leiden richt zich op het verwerven van inkomsten uit de (evenementen)markt. De organisatie is niet alleen gericht op winst, maar ook op maatschappelijk rendement en streeft daarbij naar een zakelijke, op effectiviteit en efficiency gerichte bedrijfsvoering. Winst uit de commerciële exploitatie vloeit terug naar het beheer van het monument, dan wel naar een stabiel eigen vermogen

De commerciële exploitatie is door de coronacrisis volledig stil komen te liggen. Het totale negatieve resultaat 2020 komt uit op hetgeen in de begroting is gepresenteerd. Dit resultaat is gerealiseerd door hard ingrijpen in de bedrijfsvoering, de steunpakketten vanuit de overheid en de ruimhartige ondersteuning door de verschillende fondsen (zie ook § 5.4).

De Stichting Pieterskerk Leiden is een nagenoeg ongesubsidieerd monument in het reguliere onderhoud en is daarmee in eigen beheer verantwoordelijk voor de instandhouding van het rijksmonument. Het verdienvermogen van de Stichting Pieterskerk Leiden is sinds haar oprichting in de vorige eeuw met name gericht op de commerciële verhuur. Sinds eind jaren '90 van de vorige eeuw de term 'cultureel ondernemerschap' werd geïntroduceerd, is de commerciële verhuur van culturele instellingen explosief gestegen. Dit, in combinatie met een steeds kleiner wordend budget voor externe activiteiten bij het bedrijfsleven, door de economische crisis vanaf 2007, maakt dat de verdienkansen voor een monument als de Pieterskerk Leiden, de laatste acht jaar zwaar onder druk zijn komen te staan.

5.1.1 Villa Rameau

In 2013 werd daarvoor de voormalige kosterswoning verbouwd en als luxe Stadsvilla Rameau voor short-stay locatie in het topsegment van de Leidse Leisure markt geïntroduceerd. De housekeeping van Villa Rameau wordt intern uitgevoerd, ondersteund m.b.v. reguliere partners van de Pieterskerk. In 2020 behaalde Villa Rameau opnieuw een waardering bij Booking.com van 9,4. De verhuur van Villa Rameau is in 2020 daalde drastisch als gevolg van de coronamaatregelen, zoals te zien is in grafiek 1. De verwachting is dat ook 2021 een zelfde beeld zal laten zien.

grafiek 1 – Omzet Villa Rameau 2013-2020

5.1.2 Entree inkomsten Monument

Om de bezoekers van het monument beter te faciliteren en de inkomsten rond de museale bezoeken te optimaliseren is in 2014 een museumcafé geopend onder de naam '*Pieterskerkcafé*'. Het museumcafé is buiten de openbare openingstijden geschikt voor borrels en kleine (informele) diners. Met ondersteuning van de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden, de Orde van St. Pieter en Fonds 1818 is de 'bibliotheek' aangepast en ingericht als museumcafé. De reguliere commerciële horecaverunning van de Pieterskerk Leiden is van toepassing op de ruimte.

Het Pieterskerkcafé heeft een kleine lunchkaart en serveert waar mogelijk fairtrade en biologische producten. Er wordt klassieke muziek en toegankelijke jazz muziek gedraaid, wat door bezoekers positief wordt beoordeeld. Daarnaast geeft het toegang tot het monument. De inkomsten op de toegang staakte in maart 2020.

In juni tm september 2020 was een beperkte opening mogelijk als doorstroomlocatie. Daarbij kon het Pieterskerkcafé niet gebruikt worden en werd de ingang in het schip van het monument, gebruikt zoals deze was bedacht voor het grote Museumcafé. De onderstaande grafiek laat de cumulatieve entreegelden zien. De zomeropening heeft ruim de helft van de inkomsten gegeneerd, het is echter wel een drastische daling t.o.v. eerdere jaren. In grafiek 2 is de drastische daling in inkomsten zichtbaar gemaakt.

Entree inkomsten Monument

grafiek 2 – inkomsten entree monument 2010-2020

5.1.3 Escaperoom

De escaperoom van de Pieterskerk Leiden is vanaf begin september 2017 operationeel. De escaperoom in de Pieterskerk Leiden is geplaatst in de ruimte die bekend staat als 'de wapenkamer'. De escaperoom van de Pieterskerk Leiden onderscheidt zich doordat de deur open blijft en het geheim binnen een uur moet worden ontdekt. Het thema voor de afgelopen periode haakt aan bij de Pilgrimgeschiedenis en de 'Mayflower400'.

Vanaf het begin is de escaperoom in de Pieterskerk Leiden een succes. De kamer wordt goed beoordeeld door de spelers en staat inmiddels bekend als een 'moeilijke' kamer, hetgeen de uitdaging om het te spelen groter maakt. De sfeer en ambiance van de kamer wordt zeer hoog gewaardeerd. De doelgroep bestaat, zoals verwacht, uit: families, vriendengroepen en teamuitjes. De resultaten van de verschillende groepen en de evaluaties per groep worden periodiek geanalyseerd om aanpassingen door te voeren en het bereik van de advertenties te bepalen.

In 2020 werd de escaperoom eind maart gesloten en leverde een omzet op van € 7114,=, 20% van hetgeen was begroot.

5.1.4 Bach & Leiden

De Stichting Pieterskerk Leiden heeft in 2015 een project opgestart onder de naam *Bach & Leiden*. Dit project stelt de Stichting Pieterskerk Leiden in staat, om in een dynamische samenwerking met stads- en regiopartners, de culturele positie van de Pieterskerk Leiden in de komende jaren verder te verankeren. Kwalitatief hoogwaardige producties en vernieuwing staan daarbij centraal. Dit is voor zowel de Pieterskerk Leiden, als de stad Leiden een kans.

'Bach & Leiden' is in 2015 begonnen met de uitvoering van het Weihnachts-Oratorium, i.s.m. het Nederlands Kamerkoor. Vanaf 2018 wordt de Matthäus Passion in de Pieterskerk Leiden - en daaraan gekoppeld de kaartverkoop van de eigen producties - in eigen beheer uitgevoerd. De marge die gerealiseerd wordt met de Bachconcerten draagt bij aan het behoud en onderhoud van de Pieterskerk Leiden. Naast de concerten worden ook lezingen verzorgd onder de titel 'Bachacademy'. Ook de Bach Cantatediensten van de Stichting Cantate Domino (§ 3.1) worden onder het logo van Bach & Leiden gepromoot.

De Matthäus Passion 2020 en 2021 en het Weihnachts-Oratorium 2020 konden niet worden uitgevoerd als gevolg van de coronamaatregelen. In 2020 is de mogelijkheid geboden aan de tickethouders van de Matthäus Passion en het Weihnachts-Oratorium: hun tickets te restitueren, de tickets door te zetten naar 2021, de waarde van hun tickets te donoren en nieuwe kaarten te kopen of als een voucher te ontvangen. In totaal hebben 59% van de tickethouders de kaarten doorgezet, 24%

deed een verzoek tot restitutie, 16% doneerde het bedrag van de tickets en kocht nieuwe toegangskarten en 1% koos voor een voucher.

5.2 Investeringsen

Investeringsen garanderen dat cultuur en erfgoed in Nederland ook in de toekomst van topkwaliteit blijft. Dat geldt voor investeringsen in de 'stenen', maar minstens zo voor de investeringsen in het digitaal beheer van het onderhoud en het vergroten van kennis in 'eigen huis'. Door te investeringsen in digitale systemen heeft de Pieterskerk Leiden grote stappen gezet in het optimaal kunnen plannen en afstemmen van het onderhoud. Daarnaast zorgt een hoge mate van kennis t.a.v. onderhoud in eigen beheer, mogelijk gemaakt door digitale systemen, dat er meer en meer sprake is van preventief beheer. Dit zal op termijn onherroepelijk naast een aanzienlijke kostenbesparing, ook een substantiële verhoging van de (brand)veiligheid betekenen.

5.2.1 Jaarlijkse onderhoudsplanning

Na een ingrijpende restauratie van 1978 tot 1982, begon in 2001 een nieuwe restauratie, wellicht de grootste en meest ingrijpende restauratie in de Pieterskerk Leiden sinds de ramp met het kruischip. Deze restauratie duurde tot 2011. In het voorbereidings- en begeleidingstraject is veel aandacht besteed aan de kwaliteit van de restauratie; voorwaarde voor Rijkssubsidiëring was het bereiken van een zodanig niveau, dat de komende 50 jaar met groot onderhoud zou kunnen worden volstaan.

Naast het groot onderhoud is er, zoals bij ieder gebouw of monument, voortdurend sprake van regulier en incidenteel onderhoud. Het onderhoud en beheer van een bijna 900 jaar oud monument is complex en kan worden beschouwd als een vorm van permanente restauratie. Het onderhoud, zowel het reguliere als het groot onderhoud, bestaat voor een groot deel uit specialistisch ambachtelijk vak- en maatwerk, hetgeen uiterst kostbaar is. Het niet uitvoeren van noodzakelijke werkzaamheden en het daarmee in de hand werken van verval, zorgt ervoor dat de kosten vele (tientallen) malen groter worden dan de bedragen in een meerjarenplanning en leidt onherroepelijk tot kapitaalvernietiging.

De relatief rustige onderhoudsperiode direct na een grote restauratie was al in 2011 voorbij. Om het noodzakelijke onderhoud en de kosten daarvan in kaart te brengen heeft de Pieterskerk Leiden in 2016, in overleg met het Leidse *Architektenburo Veldman-Rietbroek-Smit*, een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) over een periode van 20 jaar gemaakt. De MJOP van de Pieterskerk Leiden en Axxerion zijn opgesteld en ingericht conform de eisen van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Het gaat daarbij om zowel bouwtechnische, als installatietechnische aspecten.

De jaarlijkse kosten bij optimaal onderhoud voor het monument bedragen idealiter ± € 200.000,= tot € 250.000,= per jaar. Een deel van deze kosten, te weten € 75.000,= à € 78.000,=, bestaat uit de jaarlijkse structurele en incidentele onderhoudskosten voor het monument. De overige kosten bestaan uit indirecte kosten en planmatig groot- en/of vervangingsonderhoud. Gedurende de lopende SIM-periode (2018-2023) kan met een adequate spreiding van de werkzaamheden worden volstaan met € 75.000,= tot € 100.000,= per jaar aan onderhoudsbudget. Ten behoeve van stabiel weerstandsvermogen ten aanzien van het onderhoud van de Pieterskerk Leiden is in de toekomst een onderhoudsreserve van ± € 500.000,= tot € 800.000,= noodzakelijk.

De vervanging van de huidige gasverwarming zal de komende jaren speciale aandacht vragen, gezien de gewenste terugdringing van de gaswinning. Er zal, o.a. in overleg met de gemeente Leiden, onderzocht moeten worden welke duurzame alternatieven er op termijn beschikbaar zijn.

5.2.2 Digitalisering van het onderhoud

In 2017 is gestart met het digitaliseren van het beheer van het onderhoud. Dit borgt kennis en combineert informatie uit verschillende bronnen. Het zorgt ervoor dat onderhoudsplanningen, waaronder de SIM, Monumentenwacht en regulier onderhoud, kunnen worden afgestemd en dat de energiehuishouding nauwkeurig kan worden gemonitord. Daarnaast zijn in het digitale programma Adlib Museum alle monumentale onderdelen van de Pieterskerk Leiden geregistreerd.

Eind 2014 is *Axxerion* geïnstalleerd. *Axxerion* is een facility management softwarepakket dat alle relevante processen rond gebouwbeheer zoals planning, onderhoud en energiebeheer ondersteund. Daarnaast digitaliseert het informatie over leveranciers, gebouwen en huurcontracten. In 2020 is het implementatieproces afgesloten met het kunnen presenteren van adequate rapportages.

5.2.3 MJOP 2020

Naast het jaarlijkse reguliere onderhoud zijn er een aantal projecten in het incidentele onderhoud, die in 2020 plaatsvonden. Ruim 50% van de formatie van de directie, de bedrijfsleider en de conservator wordt besteed aan het voorbereiden, begeleiden en uitvoeren van het onderhoud van de Pieterskerk Leiden. Het gaat daarbij om het aanpassen van begrotingen, het aanvragen van projectsubsidies en het afstemmen van planningen. Daarnaast wordt veel tijd en aandacht besteed aan het begeleiden van de onderhouds-en/of restauratieprojecten en het digitaal archiveren van alle documentatie. Dit laatste heeft de afgelopen jaren geleid tot een substantiële vergroting van de professionele kennis van de eigen organisatie. De huismeester(s) van de Pieterskerk Leiden wordt voor meer dan 75% van zijn tijd ingezet bij onderhoudsprojecten, die onder de specifieke competentie van de huismeester vallen. De planning van de huismeester(s) wordt aangestuurd via digitale werkorders gegenereerd via *Axxerion*.

Elk jaar wordt in het vierde kwartaal de onderhoudsplanung van het daaropvolgende jaar geactualiseerd. Dit gebeurt na (jaarlijkse) bevindingen van zowel interne, als externe inspecties, alsmede op basis van het beschikbare budget. Gezien de huidige beperkte financiële middelen van de Stichting Pieterskerk Leiden is er voor 2020 een aangepast onderhoudsplan- en begroting gemaakt. Naast een aantal jaarlijks terugkerende onderhoudszaken, heeft het onderhoud gedurende de Coronaperiode 2020 voornamelijk bestaan uit de uitvoer van alle keuringen en incidenteel onderhoud waaronder vervanging van een aspiratie unit.

Schoonmaken hoge en lage kappen

Begin 2020 zijn de hoge en lage kappen volledig stofvrij gemaakt een onderdeel van het preventief onderhoud dat eens in de tien jaar wordt uitgevoerd. Door het stofvrij maken van de kappen verkleint de kans op brand.

Houtinsecten detectie

Daarnaast maakt het stofvrij maken van de kappen de detectie van insecten in het hout van de kap mogelijk. Met die reden is direct na het schoonmaken van de kappen contact gezocht met firma van Lierop die gespecialiseerd is in houtinsectenbestrijding in monumentaal erfgoed. Op initiatief van de Pieterskerk Leiden is een meerjarige systematische controle afgesproken die het mogelijk maakt om houtinsecten vroegtijdig te kunnen detecteren.

Schilderwerk Kosterwoning (Villa Rameau)

Het volledige schilderwerk van de kosterwoning (Kloksteeg 16A) en de vervanging van al het houtwerk van de kozijnen waar nodig kon worden uitgevoerd, dankzij de bijzondere ondersteuning van Stichting Jean Pesijn. Deze steun werd aangeboden als corona-ondersteuning, waarbij Stichting Jean Pesijn alle kosten voor hun rekening namen.

Orgels

Tijdens de oplevering van de laatste grote restauratie van het Van Hagerbeerorgel (VHB) in november 2017, is geconstateerd dat er verzakkingsverschijnselen te zien zijn bij de grootste pijpen, ook wel 'kruip' in de corpora genoemd. Bij het herstel dienen de grote pijpen uit het orgel gehaald te worden om deze te kunnen verstevigen; dit dient binnen een periode van 3-5 jaar te worden uitgevoerd. De kosten worden op dit moment op ± € 100.000 - € 120.000 geschat. Dit onderhoud zal worden opgenomen in de meerjaren-onderhoudsbegroting. In 2020 heeft er regulier onderhoud plaatsgevonden aan het Van Hagerbeerorgel en het Thomas Hillorgel. Daarbij is speel- en registermechaniek gecontroleerd.

5.2.4 Bedrijfsinventaris c.a.

In 2020 zijn er structurele investeringen gedaan op zowel het gebouw, als op de museum- en Museumcafé inrichting. Alle kosten zijn gedekt, er komen geen kosten ten laste van het resultaat.

5.3 Fondsenwerving

De fondsen die worden verworven door de Pieterskerk Leiden bestaan uit een grote diversiteit aan inkomsten: donaties van particulieren, inkomsten subsidies van particuliere organisaties, subsidies van overheden en inkomsten uit nevenactiviteiten. In totaal is er in 2020 voor een bedrag van € 446.800,70 aan fondsen geworven.

5.3.1 Coronaondersteuning

De economische en maatschappelijke gevolgen van het coronavirus zijn groot waardoor het Rijk steunmaatregelen heeft gepresenteerd. De Pieterskerk Leiden heeft zich vanaf het begin van de crisis hard gemaakt voor de erkenning van het ondernemerschap in de cultuur en in het erfgoed in het bijzonder. Dit is landelijk opgemerkt zoals in § 1.2 reeds is aangegeven. In het onderstaande overzicht is aangegeven van welke steunmaatregelen de Pieterskerk Leiden gebruik heeft gemaakt tot op heden, waarvan een aantal algemene maatregelen zoals de TOGS, NOW en TVL.

De Tijdelijke regeling Cultuur & Corona van de gemeente Leiden (TCC) omvat een rijkssubsidie die door de gemeente kan worden verdeeld over de verschillende culturele instellingen.

De Pieterskerk Leiden heeft gebruik gemaakt van de Opengestelde Monumentenlening. De Opengestelde Monumentenlening is een zakelijke lening voor eigenaren van publiekstoegankelijke rijksmonumenten die door de corona-crisis inkomsten mislopen. In totaal is er € 70 miljoen beschikbaar voor deze leningen. De leningen worden verstrekt door het Nationaal Restauratiefonds. De lening van € 900.000 garandeert de liquiditeit voor de komende jaren. Het Nationaal Restauratiefonds (NRF) biedt een lening aan met de volgende kenmerken: looptijd van 15 jaar tegen 1% rente; maximaal 3 jaar aflossingsvrij en mogelijkheid tot achterstelling.

Covid-19 herhalende financiële ondersteuningsmaatregelen 2020:

o TOGS - tegemoetkoming schade COVID-19	€ 4.000,=
o NOW 1 - Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid	€ 71.026,=
o NOW 2 - Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid	€ 74.239,=
o NOW 3 - Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid	€ 78.195,=
o TVL 1 - Tegemoetkoming Vaste Lasten	€ 50.000,=
o TVL 2 - Tegemoetkoming Vaste Lasten	€ 86.508,=
o TCC 1 - Tijdelijke regeling Cultuur & Corona gemeente Leiden	€ 15.675,=
o TCC 2 - Tijdelijke regeling Cultuur & Corona gemeente Leiden	€ 67.343,=

Covid-19 herhalende financiële ondersteuningsmaatregelen 2021:

o NOW 3.2 - Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid	€ 86.002,=
o TVL 3 - Tegemoetkoming Vaste Lasten -> aangevraagd	€ 90.000,=
o TCC 3 - Tijdelijke regeling Cultuur & Corona gemeente Leiden	n.t.b.

Covid-19 eenmalige financiële ondersteuningsmaatregelen 2020:

o Nationaal Restauratie Fonds (NRF) overbruggingskrediet	€ 900.000,=
o Uitstel belastingen 2020 -> uitstel afgelost vanaf augustus 2020	

5.3.2 Onderhoudssubsidie SIM

Na een zeer beperkte BRIM-subsidie (Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten) in de periode 2012-2018 van jaarlijks € 4548,=, werd in 2018 een aanvraag gedaan in het kader van de vernieuwde regeling Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM) voor de periode 2019-2024. Hierbij kan maximaal 60% subsidie worden verkregen, van de subsidiabele kosten.

Op 29 augustus 2018 is bevestigd dat de SIM voor de periode 2019-2024 is toegekend voor een totaalbedrag van € 144.366,=. De bevoorschotting bedraagt 90% van het toegekende bedrag, hetgeen neerkomt op een jaarlijkse onderhoudsbijdrage van € 21.659,=. De resterende 10% wordt aan het einde van de periode uitgekeerd, wanneer is voldaan aan alle door het Rijk gestelde eisen. De jaarlijkse SIM bijdrage maakt onderdeel uit van het jaarlijkse onderhoudsbudget van de Pieterskerk Leiden. De uitvoering is conform de in de aanvraag gemaakte afspraken, die is gebaseerd op een periodiek instandhouding plan (PIP).

Van optimaal onderhoud is ondanks de huidige incidentele en structurele subsidies helaas geen sprake. Het onvoldoende structureel beschikbaar stellen van rijkssubsidies voor de instandhouding van de grote stadskerken, blijft een speerpunt voor het GKO, waar de Pieterskerk Leiden actief deel van uitmaakt.

5.3.3 Subsidie Gemeente Leiden

In 2008 heeft de gemeente ervoor gekozen de schuld à € 5.523.000,=, waarvoor zij zich garant had gesteld, niet in een keer over te nemen; de Stichting Pieterskerk Leiden moest daarom de schuld langlopend financieren bij een externe kredietinstantie. Aan het einde van 2009 is een hypothecaire lening gesloten met de Bank Nederlandsche Gemeenten te Den Haag, tegen een rente van 4 % p.j., 10 jaar vast; de lening is annuïtair en de looptijd is 30 jaar. De effectuering van de lening is gerealiseerd op 2 maart 2010; op die datum is ook het krediet bij het Nationaal Restauratiefonds beëindigd.

Gelijk als voor het bouwkrediet staat de gemeente Leiden garant voor rente en aflossing. Het uit het krediet voldane restauratiegedeelte is geactiveerd in de balans; hierop wordt annuïtair afgeschreven met ingang van 2010: de afschrijving bedroeg dit jaar € 110.132,=. De gemeente verleent, met ingang van 2010, 30 jaar een exploitatiesubsidie ten behoeve van de aflossing en rente van de BNG lening van tenminste € 200.000,= en ten hoogste € 339.000,= per jaar. In 2016 is in de UVOK vastgesteld dat de gemeente Leiden voornemens is om begin 2020 de lening die de Pieterskerk heeft afgesloten, volledig af te lossen. Eind februari 2020 is het resterende bedrag van de lening bij de BNG door de gemeente Leiden afgelost.

Met de gemeente is in 2010 intensief overleg gevoerd om een prestatiecontract (UVOK) op te stellen, dat aan de verlening van een cultuursubsidie is gekoppeld. De gemeente Leiden stelt een goedkeurende accountantsverklaring als eis voor subsidieverstrekking boven de € 50.000,=. Sinds 2012 voldoet de Pieterskerk aan de gestelde eisen van de gemeente Leiden t.a.v. een goedkeurende controleverklaring. De financiële processen zijn hiervoor in 2012 beschreven en daarnaast wordt een strikte functiescheiding in acht genomen. Deze processen worden waar nodig aangepast.

In 2016 is in nauw overleg tussen de directie van de Pieterskerk Leiden en de leiding van het Team Economie, Cultuur, Wonen en Duurzaamheid (ECWD) van de gemeente Leiden een aanvraag gedaan tot ondersteuning van het structurele onderhoud van het monument. Hierbij is voor de komende jaren een jaarlijkse bijdrage van € 75.000,= door de gemeente Leiden gegarandeerd aan het behoud en onderhoud van de Pieterskerk Leiden. Dit vormt de basis voor een stabiel onderhoudsprogramma en de instandhouding van het monument.

Ter ondersteuning van de culturele activiteiten in het monument ontvangt de Pieterskerk Leiden van de gemeente Leiden een cultuursubsidie van € 49.049,=. Deze subsidie is verstrekt via de uitvoeringsovereenkomst (UVOK) 2020. Naast de reguliere subsidies werd in 2020 door de gemeente Leiden een eenmalig bedrag van € 40.000,= ter beschikking gesteld voor de uitwerking van de Pieterskerk Proloog.

5.3.4 Kickstart Cultuurfonds

Het Kickstart Cultuurfonds is opgericht om de culturele sector te helpen zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden die zijn ontstaan als gevolg van de coronamaatregelen. Instellingen die géén meerjarige exploitatiesubsidie krijgen van het ministerie van OCW, VWS of de Rijkscultuurfonds in de periode in 2021-2024 komen voor ondersteuning in aanmerking. De Pieterskerk Leiden heeft een aanvraag gedaan in de categorie musea, die gehonoreerd werd voor € 100.000,=.

5.3.5. Vermogensfondsen

De Pieterskerk Leiden wordt al jaren op projectbasis ruimhartig ondersteund door uiteenlopende private vermogensfondsen. In 2020 zijn ten behoeve van de museale ontsluiting i.h.k.v. de Pieterskerk Proloog steun ontvangen van de onderstaande fondsen het Fonds 1818 € 50.000,=, Van der Mandele Stichting € 5.000,= en de Gravin van Bijlandt Stichting € 2.500,=

5.3.6 3 October Dankdienst

Nadat de Pieterskerk Leiden in 1972 niet meer in gebruik was als kerkelijk gebouw, heeft de 3 October Vereeniging de organisatie van de 3 October Dankdienst op zich genomen. De collecte bij de 3 October dankdienst werd vervolgens afgestaan aan de Stichting Pieterskerk Leiden ten behoeve van het behoud en onderhoud van het monument. In 2018 zijn afspraken gemaakt met het bestuur van de 3 October Vereeniging dat deze gelden geoormerkt worden voor het onderhoud van de orgels in de Pieterskerk Leiden. Op dit moment heeft de Pieterskerk Leiden in deze nog een vordering op de 3 October Vereeniging voor de jaren 2017, 2018 en 2019⁵. In 2020 werd de 3 October Dankdienst via een livestream uitgezonden vanuit de Pieterskerk Leiden, hierdoor was er geen collecte.

5.3.6 Pieterskerk Leiden initiatieven

Steunpilaren

Naar een idee van Raad van Toezicht-lid Jeroen Heijboer, is in 2020 een nieuw steunproject gestart onder de naam 'Steunpilaren'. De pilaren van de Pieterskerk dragen het eeuwenoude Leidse monument. De giften dragen bij aan de instandhouding van het unieke monumentale erfgoed. Met toestemming van de gemeentelijke monumentenzorg kunnen bij grotere bedragen de naam/namen van de donateurs op de pilaren worden geplaatst. Voor de kleinere bedragen is er een decorzuil waar de namen op geplaatst worden. De donaties van het Bach & Leiden mecenaat en de tickethouders van de Matthäus Passion en het Weihnachts-Oratorium zijn toegevoegd aan dit project. Het totaalbedrag in het project Steunpilaren voor 2020 bedraagt ± € 60.000,=.

Bach & Leiden mecenaat

Er zijn drie verschillende arrangementen voor het afnemen van de uitvoeringen van het Weihnachts-Oratorium en/of de Matthäus Passion. De marge op dit mecenaat worden gebruikt voor het behoud en onderhoud van de Pieterskerk Leiden. De leden van het Bach & Leiden mecenaat hebben zo goed als allen hun bijdrage voor 2020 gedoneerd hetgeen resulteerde in een bedrag van € 9350,= ten behoeve van het onderhoud en behoud van de Pieterskerk Leiden, dit bedrag is opgenomen in het project van de steunpilaren.

Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden

Vrienden doneren een minimum van € 20,= per jaar of worden Vriend voor het leven, voor een eenmalig bedrag van € 1000,=. Men ontvangt een Vriendenpas en kan daarmee de openstelling van de Pieterskerk Leiden als monument gratis bezoeken en ontvangt (vroegboek-)kortingen op eigen producties van de Pieterskerk Leiden. Daarnaast ontvangt men jaarlijks het Vriendenmagazine *De Pieter*. In 2020 waren er ± 550 actieve vrienden. Tijdens het Pieterskerkgala 2020 overhandigde de

⁵ Het exacte bedrag is niet bekend bij de Pieterskerk Leiden.

SVPL een cheque van € 10.000 namens de donateurs ten behoeve van het behoud en onderhoud van het monument. Daarnaast heeft de SVPL ten behoeve van de noodzakelijke transitie richting Museum & Museumcafé een corona gerelateerde donatie gedaan van € 20.000,=.

In 2019 zijn gesprekken gestart om de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden op te nemen in de mecenaatstructuur van de Stichting Pieterskerk Leiden. Begin 2021 zal er een tijdelijke personele unie gevormd worden, waarna de Vrienden van de Pieterskerk Leiden opgenomen worden in het geherstructureerde mecenaat en de daarbij behorende governance. In de Raad van Advies zal de externe deskundigheid omtrent fondswerving geborgd worden.

Orde van St. Pieter

In 2009 is de Orde van St. Pieter opgericht, als de businessclub van de Pieterskerk Leiden. Van oudsher is de Pieterskerk Leiden een plaats van ontmoetingen. Voor bedrijven en instellingen, die door hun culturele en maatschappelijke betekenis verbonden willen zijn met elkaar, de stad en de Universiteit Leiden, is er de mogelijkheid lid te worden van de Orde van St. Pieter. In 2020 waren er tien Ordeleden. De Orde van St. Pieter doneerde tijdens het benefietgala in 2020 € 22.500,=, voor het onderhoud van het monument en € 10.000,= ten behoeve van het ontwikkelen van het museumcafé.

Ramen met Namen

Het project Ramen met Namen loopt nog steeds door; de frequentie van het kunnen plaatsen van een raampaneel is echter zeer laag. Eind 2019 is opnieuw een paneel geplaatst waarvan de verkoop eind 2017 al was gestart. Direct na plaatsing bleek een fout te zijn gemaakt bij een van de namen. Hierop is het paneel verwijderd en ter correctie naar de glazenier gebracht. Doordat het paneel pas in 2020 definitief geplaatst werd, zijn de opbrengsten in 2020 geboekt voor een nettoresultaat van € 275 1,70.

5.4 Proveniershuisjes

De contante waarde van de provenierswoningen rondom de Pieterskerk Leiden zijn in 2011 verzilverd, om daarmee de laatste fase van de restauratie 2000-2010 te kunnen bekostigen. Uitgangspunt daarbij was dat de eenheid van het monument, Pieterskerk-cum-annexis, niet mag worden verbroken, en het eigendom te zijner tijd weer in één hand moet kunnen komen. Daarbij was bovendien van belang dat toekomstige bewoners zich bewust zijn van de invloed van de exploitatie op hun woonsfeer en geen afbreuk doen aan de goodwill voor de Pieterskerk Leiden in haar directe omgeving. Daarom is besloten uitsluitend de verkoop van alle woningen gezamenlijk te realiseren, met een kettingsbeding, dat de nieuwe eigenaar de woningen alleen in hun gezamenlijkheid mag vervreemden, waarbij een voorkeursrecht geldt voor de Stichting Pieterskerk Leiden of haar opvolger in rechte, resp. de eigenaar van de grond, de Protestantse Gemeente in Leiden.

De prijs waarvoor de huisjes aan partijen moet worden aangeboden bedraagt de feitelijke boekwaarde, nl. het verschil tussen het totaal aan investeringen minus het totaal aan opbrengsten. De nieuwe eigenaar, de Stichting Jean Pesijnhof, is tot 2041 verplicht elke 10 jaar de woningen ter terugkoop aan onze stichting aan te bieden. De Stichting Jean Pesijnhof heeft aangegeven dat de boekwaarde op 31 december 2020 € 1.425.590,17 bedraagt.

5.5 Begroting 2021

De begroting 2021 is anders opgesteld dan de begrotingen van voorgaande jaren. Dit heeft te maken met de gewijzigde inkomsten en uitgaven als gevolg van de coronacrisis. In de begroting 2021 die is opgesteld in november 2020, zijn de verwachte steunmaatregelen niet opgenomen. Op dat moment was nog niet helder welke maatregelen zouden gelden voor de eerste helft van 2021. Inmiddels is duidelijk dat zowel de NOW, TVL en de TCC aangevraagd kunnen worden.

Stichting Pieterskerk Leiden - Begroting 2021

Culturele producties	€	-	
Kosten en uitkoop eigen culturele producties	€	-49.045,00	
Inkomsten Villa Rameau	€	30.000,00	
Inkomsten Escaperoom	€	5.000,00	
			€ -14.045,00
Opbrengsten evenementen		60.000,00	
Uitgaven evenementen	€	-20.000,00	
			€ 40.000,00
Bruto Marge evenementen			€ 25.955,00
Horeca inkoop 30%	€	-137.628,32	
Horeca personeel 20%	€	-146.938,05	
Horeca omzet	€	458.761,06	
Horeca winst			€ 174.194,69
Donaties Orde & SVPL	€	25.000,00	
			€ 25.000,00
Rijkssubsidie onderhoud (SIM)	€	23.000,00	
			€ 23.000,00
Onderhoudssubsidie gemeente Leiden	€	75.000,00	
Culturele subsidie gemeente Leiden	€	49.049,00	
Resultaat subsidies			€ 124.049,00
Inkomsten = GEEN bruto marge			€ 372.198,69
Brutolonen	€	-322.225,00	
Reservering Vakantiegeld	€	-25.780,00	
Sociale lasten en Zorg verz. Wet	€	-51.170,00	
Reiskosten woon-werk & parkeerabonnementen	€	-4.500,00	
Cursus & bijscholing personeel	€	-5.000,00	
Pensioenpremie	€	-30.205,00	
Overige personeelskosten	€	-2.400,00	
Ziekteverzuimverzekering	€	-6.000,00	
Personeel PKcafe	€	-13.265,00	
Ingehuurd personeel monument	€	-16.000,00	
Ingehuurd personeel Administratie	€	-52.200,00	
Personeelskosten			€ -528.745,00
Schoonmaakkosten algemeen	€	-20.000,00	
Onderhoud monument - incidenteel	€	-45.000,00	
Onderhoud monument - regulier	€	-20.000,00	
Energie, gas + water	€	-100.000,00	
OZB & overige gemeentelijke heffingen	€	-1.850,00	
Assuranties	€	-45.000,00	
Dotatie groot onderhoud	€	-	
Huisvestingskosten			€ -231.850,00
Beheerkosten / kantoomaterialen etc.	€	-5.000,00	
Systeembeheer / FH / Twinfield / L1nda / Basecone	€	-35.000,00	
Postverzending + KPN Telecom	€	-8.600,00	
Representatie	€	-1.000,00	
Bestuurskosten SPL	€	-500,00	
Arbond en kosten BHV materialen	€	-500,00	
Rente & bankkosten	€	-4.000,00	
Beheer en management			€ -54.600,00
Diverse kosten vrijwilligers	€	-1.000,00	
Accountantskosten	€	-18.000,00	
Bedrijfskleding	€	-3.000,00	
Advieskosten	€	-2.000,00	
Van Hagerbeerorgel (ex stembeurten)	€	-1.000,00	
Thomas Hill-orgel (ex stembeurten)	€	-1.000,00	
Overige kosten			€ -26.000,00
Lidmaatschap branche verenigingen	€	-2.000,00	
Beurzen + promotie-evenementen	€	-1.000,00	
Adverteren, mailing & drukwerk	€	-10.000,00	
Promotie materiaal	€	-4.000,00	
Website hosting & onderhoud	€	-1.500,00	
Social media	€	-5.000,00	
Marketingkosten			€ -23.500,00
Afschrijving	€	-48.000,00	
			€ -48.000,00
Totaal der bedrijfslasten			€ -912.695,00
Resultaat			€ -540.496,31

6. Continuïteit

Voor het hervatten van de reguliere bedrijfsvoering van de Pieterskerk Leiden is het noodzakelijk dat de 1,5 meter coronaregel komt te vervallen. Bij het schrijven van dit jaarverslag is het nog volledig onduidelijk wanneer dit zal zijn, er wordt rekening mee gehouden dat dit pas laat in 2021 aan de orde zal zijn. Zodra de horecarestricties worden opgeheven voor eet- en drinkgelegenheden binnen een locatie kan de Pieterskerk Leiden het tijdelijke museale bedrijfsmodel met museumcafé openen. Dit zal naar verwachting de onvermijdelijke grote tekorten enigszins verkleinen en daardoor mogelijk het noodzakelijke onderhoud ondersteunen. Tevens biedt het tijdelijke bedrijfsmodel de mogelijkheid tot het behoud van het menselijk kapitaal van het vaste team.

Deze crisis laat eens te meer zien dat het voor monumenten als de Pieterskerk Leiden van groot belang is om over een gedegen weerstandsvermogen te bezitten. Hoewel het bestuur voorziet dat het jaren zal duren voordat de behaalde successen van 2018 & 2019 kunnen worden geëvenaard, heeft het bestuur door de continuerende positieve lobby, de getoonde flexibiliteit en creativiteit van de organisatie groot vertrouwen in het kunnen garanderen van het noodzakelijke toekomstige onderhoud en het kunnen ontsluiten van het monument voor brede groepen van de samenleving.

Dit is echter alleen te realiseren door de continuering van de structurele culturele- en onderhoudssubsidie van de gemeente Leiden, de rijksbijdrage van de SIM en incidentele projectsubsidies, aangevuld met donaties. Structurele ondersteuning is blijvend noodzakelijk om de Pieterskerk, de 900 jaar oude Leidse stadskerk, conform de meerjarenonderhoudsplanning in stand te houden, ten behoeve van toekomstige generaties.

Leiden, 19 juli 2021

Frieke Hurkmans MSc
directeur-bestuurder Pieterskerk Leiden.

JAARREKENING

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020

		Realisatie 2020	Begroting 2020	Verschil 2020	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil 2019
		€	€	€	€	€	€
Baten							
Opbrengsten	(9)	590.045	1.438.750	-848.705	1.813.644	1.663.500	150.144
Subsidiebaten	(10)	49.049	317.000	-267.951	403.046	388.500	14.546
Overige baten	(11)	446.987	-	446.987	-	-	-
Som der baten		1.086.081	1.755.750	-669.669	2.216.690	2.052.000	164.690
Lasten							
Directe kosten							
Project management	(12)	309.945	898.750	-588.805	1.038.320	823.000	215.320
Indirecte kosten							
Personeelslasten	(13)	533.124	603.000	-69.876	559.483	579.000	-19.517
Afschrijvingen	(14)	-14.100	50.000	-64.100	181.292	198.000	-16.708
Overige bedrijfslasten	(15)	250.908	244.000	6.908	256.546	258.500	-1.954
		769.932	897.000	-127.068	997.321	1.035.500	-38.179
Saldo voor financiële baten en lasten		6.204	-40.000	46.204	181.049	193.500	-12.451
Financiële baten en lasten	(16)	-6.204	18.000	-24.204	-182.116	-200.000	17.884
Saldo		-	-22.000	22.000	-1.067	-6.500	5.433
Resultaatbestemming							
Overige reserves		-	-22.000	22.000	-1.067	-6.500	5.433
		-	-22.000	22.000	-1.067	-6.500	5.433

3 KASSTROOMOVERZICHT 2020

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2020		2019	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat	-		-1.067	
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	38.466		199.972	
Mutatie voorzieningen	20.000		20.000	
Veranderingen in het werkkapitaal:				
Mutatie voorraden	-782		3.377	
Mutatie vorderingen	-108.401		-2.996	
Mutatie kortlopende schulden (exclusief kortlopend deel van de langlopende schulden)	205.990		25.985	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		155.273		245.271
		<u>155.273</u>		<u>245.271</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		155.273		245.271
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa		-20.738		-13.188
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Overige mutaties vaste activa	5.042.215		-	
Mutatie bestemmingsreserves	-616.366		-18.680	
Bijdrage van Stichting Vrienden van de Pieterskerk	-		55.000	
Opgenomen schulden aan kredietinstellingen	910.475		-	
Aflossing schulden aan kredietinstellingen	-4.454.469		-146.510	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		881.855		-110.190
		<u>881.855</u>		<u>-110.190</u>
		<u>1.016.390</u>		<u>121.893</u>

Samenstelling geldmiddelen

	2020		2019	
	€	€	€	€
Geldmiddelen per 1 januari		508.768		386.875
Mutatie liquide middelen		1.016.391		121.893
Geldmiddelen per 31 december		<u>1.525.159</u>		<u>508.768</u>

4 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN BEPALING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN

ALGEMEEN

Continuïteit

Voor 2020 was een negatief resultaat ten bedrage van € 22.000 begroot. Dit vanwege de hoge onvoorspelbaarheid van de verhuur. Het werkelijke resultaat 2020 bedraagt € 0 na de ontvangen corona steunmaatregelen. Voor 2021 wordt een negatief exploitatieresultaat op de kosten van het monument ad € 540.000 begroot.

Tijdens de persconferentie van donderdag 12 maart 2020 maakte de minister-president bekend dat, in verband met het onder controle krijgen van het coronavirus Covid-19, iedereen geacht werd thuis te werken en alle evenementen boven honderd personen verboden waren. Drie dagen later werd daar aan toegevoegd dat er sprake diende te zijn van 'social distancing', met een anderhalve meter vrije zone rondom iedere persoon. Op 7 april 2020 gaf de minister-president aan dat het 'nieuwe normaal' een anderhalve meter samenleving zou zijn.

Het verdienmodel van de Pieterskerk Leiden viel direct na 12 maart volledig weg. De anderhalve meter richtlijn maakt zo goed als alle reguliere en terugkerende evenementen in de Pieterskerk Leiden onmogelijk. Er brak daardoor noodgedwongen een (tijdelijke) nieuwe tijd aan. De reguliere hybride bedrijfsvoering van de Pieterskerk Leiden - gebaseerd op inkomsten uit vrijetijdsbesteding, toerisme, horeca en evenementen - kwam door de anderhalve meter richtlijn tot volledige stilstand. In het verlengde daarvan kwam ook het onderhoud volledig tot stilstand. Vanaf het eerste moment heeft de Pieterskerk Leiden een intensieve lobby gevoerd richting het ministerie van OCW en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), evenals de gemeente Leiden en de brancheondersteuners: Kunsten '92 en Cultuur + Financiën.

Deze lobby was succesvol en de uitgewerkte liquiditeit-scenario's van de Pieterskerk Leiden voor 2020 werden gebruikt als voorbeeldcasus op het ministerie en bij Kunsten '92. Minister Van Engelshoven noemde de Pieterskerk Leiden bij naam, toen zij sprak over de harde klappen die in de erfgoedsector vielen. Medio april 2020 werd duidelijk dat er vanuit het ministerie van OCW driehonderd miljoen euro beschikbaar zou komen voor de totale culturele sector. Uiteindelijk werd na een tweede tranche in totaal zeventig miljoen in de vorm van een opengestelde monumentenlening toegekend aan de erfgoedsector. Het Nationaal Restauratie Fonds (NRF) werd het uitvoeringsorgaan voor deze regeling. Direct na de aankondiging van de eerste corona-restricties heeft de Pieterskerk Leiden gebruik gemaakt van de aangeboden generieke steunmaatregelen.

De speerpunten in deze coronacrisis zijn: het zo optimaal uitvoeren van het geplande onderhoud, het behoud van het menselijk kapitaal en de verankering in de Leidse samenleving o.a. door de stevige banden met onze vrijwilligers. Deze drie speerpunten voorkomen dat er in deze heftige crisis sprake is van structurele kapitaalvernietiging.

Zonder exact te kunnen voorzien hoe lang de anderhalve meter samenleving daadwerkelijk zou duren, was wel helder dat dit tot ver in 2021 van kracht zou zijn. Hierdoor diende het actuele verdienmodel te worden aangepast. De nieuwe tijd vraagt om een alternatief scenario, waarbij de Pieterskerk Leiden op zoek is gegaan naar mogelijkheden waarbij haar kernkwaliteiten eerder versterkt dan verzwakt zou worden.

Er kon worden teruggegrepen op een plan dat in 2018 werd gelanceerd: het Visitor Centre of Pieterskerk Proloog, dit plan vormde de basis voor het noodzakelijke omdenken. De Pieterskerk Proloog behelsde de herinrichting en renovatie van het museale ontvangstgebied en was bedoeld als een structurele opschaling van de publieksonvangst tijdens de openstelling van de Pieterskerk Leiden in haar museale functie. De functionele verbeteringen die door dit project tot stand zouden komen, qua kwaliteit én capaciteit, spelen een cruciale rol in de toekomstige ontwikkeling van de Stichting Pieterskerk Leiden. De insteek bij dit plan was en is de creatie van een stabiele, krachtige basis in de museale functie van de Pieterskerk Leiden. Naast inkomsten uit de commerciële verhuur, was de insteek dat ook de museale functie een stabiele tweede pijler van inkomsten zou worden.

De nieuwe tijdelijke bedrijfsvoering zal dan ook bestaan uit een combinatie van Museum & Museumcafé-setting. De buitenste beuken van het monument en de kooromgang zullen worden ingericht als een museale omloop. In deze omloop zal de historie van de Pieterskerk Leiden worden ontsloten en worden ook de tijdelijke tentoonstellingen opgesteld. Het verdienvermogen is gevonden in een tijdelijke grote museumcafé-setting in het middenschip en de aanpalende beuken. In dit gedeelte van het monument wordt plaats gemaakt voor maximaal 100 tot 120 zitplaatsen in een 1,5 meter scenario. De barren worden ingericht voor het koorhek en zijn verdeeld in twee zones voor de uitgifte van drank en eten.

Eind oktober 2020 waren de laatste testdagen uitgevoerd voor de nieuwe setting om te openen als Museum & Museumcafé, de Pieterskerk Leiden was startklaar om het nieuwe avontuur in te stappen. De wintermaanden zouden goede impressie kunnen geven van de mogelijkheden van deze opzet. Op 3 november kondigde de minister-president een verscherpte lockdown aan waarbij alle doorstroom en horecalocaties de volgende dag hun deuren moesten sluiten. Bij het schrijven van de conceptversie van dit jaarverslag in maart 2021 is er nog geen zicht op wanneer de tentoonstelling samen met de setting van het museumcafé kunnen worden geopend.

Voor het hervatten van de reguliere bedrijfsvoering van de Pieterskerk Leiden is het noodzakelijk dat de 1,5 meter coronaregel komt te vervallen. Bij het schrijven van dit jaarverslag is het nog volledig onduidelijk wanneer dit zal zijn, er wordt rekening mee gehouden dat dit pas laat in 2021 aan de orde zal zijn. Zodra de horecarestricties worden opgeheven voor eet- en drinkgelegenheden binnen een locatie kan de Pieterskerk Leiden het tijdelijke museale bedrijfsmodel met museumcafé openen. Dit zal naar verwachting de onvermijdelijke grote tekorten enigszins verkleinen en daardoor mogelijk het noodzakelijke onderhoud ondersteunen. Tevens biedt het tijdelijke bedrijfsmodel de mogelijkheid tot het behoud van het menselijk kapitaal van het vaste team.

Deze crisis laat eens te meer zien dat het voor monumenten als de Pieterskerk Leiden van groot belang is om over een gedegen weerstandsvermogen te bezitten. Hoewel het bestuur voorziet dat het jaren zal duren voordat de behaalde successen van 2018 & 2019 kunnen worden geëvenaard, heeft het bestuur door de continuerende positieve lobby, de getoonde flexibiliteit en creativiteit van de organisatie groot vertrouwen in het kunnen garanderen van het noodzakelijke toekomstige onderhoud en het kunnen ontsluiten van het monument voor brede groepen van de samenleving.

Dit is echter alleen te realiseren door de continuering van de structurele culturele- en onderhoudssubsidie van de gemeente Leiden, de rijksbijdrage van de SIM en incidentele projectsubsidies, aangevuld met donaties. Structurele ondersteuning is blijvend noodzakelijk om de Pieterskerk, de 900 jaar oude Leidse stadskerk, conform de meerjarenonderhoudsplanung in stand te houden, ten behoeve van toekomstige generaties.

Voorstaande in ogenschouw nemend heeft het bestuur vertrouwen in de toekomst van Stichting Pieterskerk Leiden. Dit zijn de redenen dat de toegepaste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gebaseerd zijn op de veronderstelling van continuïteit van de organisatie.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Pieterskerk Leiden zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgemaakt met toepassing van de Richtlijn C1 "Kleine Organisaties zonder winststreven" en is op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voorzover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde.

Baten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

Restauraties:

De restauraties worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs onder vermindering van ontvangen subsidies en verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen.

Gebouwen (inclusief verbouwingen) en exploitatie:

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs onder vermindering van ontvangen subsidies en verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming, dat wil zeggen zodra het desbetreffende project is afgerond en alle subsidies zijn ontvangen.

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde voor zover nodig onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Voorzieningen

Overige voorzieningen

Voorziening groot onderhoud

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

De voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Langlopende schulden

Schulden dienen na eerste verwerking te worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld. De nominale waarde van een schuld is de hoofdsom die wordt genoemd in de overeenkomst waaruit de schuld is ontstaan. Geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN

Bepaling van het saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten wordt bepaald door de ontvangen huurbaten en overige opbrengsten te verminderen met gemaakte kosten en te vermeerderen met de ontvangen exploitatiesubsidie en cultuursubsidie.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten echter alleen voor zover de boekwinsten niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

Gebouwen en opstalrecht

Aan de Stichting Pieterskerk Leiden is door het College van kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente te Leiden (voorheen: Kerkvoogdij der Hervormde Gemeente Leiden) eeuwigdurend het recht van opstal verleend tot het in eigendom hebben van:

- De Pieterskerk;
- Het gebouw, oorspronkelijk het kerkelijk bureau;
- Kerkhuisje gelegen aan de Kloksteeg 16a;
- Opslag kelders/werken in en/of onder de grond van "de Pieterskerk", inclusief het gebruiksrecht.

Op het recht van opstal is het recht van hypotheek verleend. Zie hiervoor de niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen.

Het recht van opstal tot het in eigendom hebben van de proveniershuisjes gelegen aan het Pieterskerkhof 1 tot en met 21 (oneven nummers) is op 10 juni 2011 verkocht aan Stichting Jean Pesynhof voor € 1.219.429.

Bij de verkoop van deze huisjes zijn de volgende afspraken gemaakt:

Op de woningen rust een kettingbeding inzake voorkeursrecht van (terug)koop, ten gunste van de Stichting Pieterskerk Leiden (of haar opvolger in rechte) en vervolgens van het College van kerkrentmeesters van de Protestantse kerk Leiden, of haar opvolger in rechte als eigenaar van de grond;

Dit recht van terugkoop geschiedt tegen een vaste prijs, namelijk de feitelijke boekwaarde van de woningen; dat is het geheel der investeringen plus/minus het exploitatieresultaat vanaf het moment van overdracht aan de nieuwe eigenaar tot het moment van terugkoop.

De Stichting Pieterskerk Leiden heeft om de 10 jaar het recht van terugkoop tot 2041, voor het eerst op 1 maart 2021.

De 11 woningen mogen alleen gezamenlijk worden vervreemd.

Volgens de opgave van Stichting Jean Pesynhof d.d. 27 januari 2021 bedraagt de boekwaarde van de proveniershuisjes op 31 december 2020 € 1.425.590 (31 december 2019: € 1.383.519).

	Gebouwen (incl. verbou- wingen)	Restauraties	Exploitaties	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2020</i>				
Aanschaffingswaarde	398.454	6.362.623	157.676	6.918.753
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-346.779	-1.320.004	-127.909	-1.794.692
	<u>51.675</u>	<u>5.042.619</u>	<u>29.767</u>	<u>5.124.061</u>
<i>Mutaties</i>				
Investerings	-	-	20.738	20.738
Afschrijvingen	-22.616	-70	-15.780	-38.466
Ontvangen subsidie	-	-5.042.215	-	-5.042.215
	<u>-22.616</u>	<u>-5.042.285</u>	<u>4.958</u>	<u>-5.059.943</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2020</i>				
Aanschaffingswaarde	398.454	6.362.623	178.414	6.939.491
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-369.395	-6.362.289	-143.689	-6.875.373
Boekwaarde per 31 december 2020	<u>29.059</u>	<u>334</u>	<u>34.725</u>	<u>64.118</u>
<i>Afschrijvingspercentages</i>				
				%
Gebouwen (incl. verbouwingen)				5 - 20
Restauraties				0 - 10
Exploitaties				6,7 - 33

Voor een uitgebreide specificatie van de materiële vaste activa wordt verwezen naar het overzicht van materiële vaste activa die als bijlage bij dit jaarstuk is opgenomen.

VLOTTENDE ACTIVA

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
2. Voorraden		
Gereed product en handelsgoederen	<u>7.743</u>	<u>6.961</u>
3. Vorderingen		
Debiteuren		
Debiteuren	<u>48.321</u>	<u>102.638</u>
Een voorziening voor vermoedelijke oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.		
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	40.892	-
Pensioenen	-170	8.746
	<u>40.722</u>	<u>8.746</u>
Overige vorderingen en overlopende activa		
Rekening-courant Orde van Sint Pieter	7.500	-
Rekening-courant Stichting Vrienden van de Pieterskerk	9.264	7.870
Nog te factureren opbrengsten	9.250	-
Teruggaaf energiebelasting	10.728	14.534
Vooruitbetaalde verzekeringen	3.072	-
Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW)	61.538	-
Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL)	50.217	-
Diversen	1.595	18
	<u>153.164</u>	<u>22.422</u>

Onder de opgenomen vorderingen bevinden zich geen posten met een looptijd van meer dan één jaar.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
4. Liquide middelen		
ABN AMRO Bank, bestuurrekening	160.166	103.629
ABN AMRO Bank, bestuurrekening	150.323	124.188
ABN AMRO Bank, zakelijk flexibel deposito	46.689	-
Rabobank	1.160.599	-
ING Bank, zakelijke rekening	3.649	277.918
PayPal	649	-
Kas	3.084	2.733
Gelden onderweg	-	300
	<u>1.525.159</u>	<u>508.768</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

PASSIVA

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
5. Reserves en fondsen		
Bestemmingsreserves	-	616.366
Overige reserves	163.266	163.266
	<u>163.266</u>	<u>779.632</u>

Bestemmingsreserves

	2020	2019
	€	€
<i>Bestemmingsreserve grote restauratie</i>		
Stand per 1 januari	616.366	635.046
Afschrijving niet gefinancierde restauratie	-616.366	-18.680
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>616.366</u>

Ten behoeve van de grote restauratie is een bestemmingsreserve gevormd. De werkelijke kosten, bestaande uit afschrijvingslasten die niet zijn gefinancierd middels de lening N.V.Bank Nederlandse Gemeenten, worden aan de bestemmingsreserve onttrokken. Met deze afschrijving is in 2013 aangevangen à 2,5%. In 2020 is de lening N.V.Bank Nederlandse Gemeenten in zijn geheel afgelost. Hiermee is de bestemmingsreserve in zijn geheel vrijgevallen.

Overige reserves

Stand per 1 januari	163.266	109.333
Verwerking van het resultaat	-	-1.067
	<u>163.266</u>	<u>108.266</u>
Bijdrage van Stichting Vrienden van de Pieterskerk	-	55.000
Stand per 31 december	<u>163.266</u>	<u>163.266</u>

Een bedrag van € 113.762 is niet vrij besteedbaar.

6. Voorzieningen

Overige voorzieningen

	2020	2019
	€	€
<i>Voorziening groot onderhoud</i>		
Stand per 1 januari	40.000	20.000
Dotatie	20.000	20.000
Stand per 31 december	<u>60.000</u>	<u>40.000</u>

7. Langlopende schulden

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Leningen o/g		
Lening Stichting NRF	-	33.397
Lening Stichting NRF (Corona lening)	910.475	-
	<u>910.475</u>	<u>33.397</u>

	2020	2019
	€	€
<i>Lening Stichting NRF</i>		
Stand per 1 januari	36.714	39.942
Aflossing	-36.714	-3.229
Stand per 31 december	-	36.713
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-	-3.316
Langlopend deel per 31 december	<u>-</u>	<u>33.397</u>

In december 1999 is een leningovereenkomst gesloten met de Stichting Nationaal Restauratie Fonds, groot € 89.253 met een looptijd van 360 maanden (annuïteit), ingaande op 1 januari 2000. Het rentepercentage bedraagt 2,30% per jaar. De maandelijkse annuïteit bedraagt € 346. Als zekerheid is verstrekt de borgstelling door de gemeente Leiden, volgens het Raadbesluit Gemeente Leiden d.d. 7 december 1999 onder nummer 06.0145.

De lening is in 2020 in zijn geheel afgelost.

	2020	2019
	€	€
<i>Lening N.V. Bank Nederlandse Gemeenten</i>		
Stand per 1 januari	4.417.755	4.554.797
Aflossing	-4.417.755	-137.042
Stand per 31 december	-	4.417.755
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-	-4.417.755
Langlopend deel per 31 december	-	-

Op 1 maart 2010 is ter aflossing van het rekening-courantkrediet bij Stichting NRF een leningsovereenkomst gesloten met de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, groot € 5.523.000. De lening heeft een looptijd tot 1 maart 2020. De aflossing geschiedt op basis van annuïteiten te voldoen in tien halfjaarlijkse termijnen van circa € 159.000, voor het eerst op 1 september. Op 1 maart 2020 resteert een saldo ten bedrage van € 4.417.755 dat in één keer dient te worden afgelost. Het rentepercentage bedraagt 4,00% per jaar.

Als zekerheid is verstrekt een borgtocht door de Gemeente Leiden, volgens het Raadbesluit Gemeente Leiden d.d. 15 december 2019 onder nummer 09.1447. De Gemeente Leiden staat onherroepelijk en onvoorwaardelijk borg voor de richtige nakoming van alle huidige en toekomstige verplichtingen van Stichting Pieterskerk Leiden die uit de overeenkomst van geldlening voortvloeien, als ware de Gemeente Leiden zelf schuldenaar. De borgstelling bedraagt € 5.523.000 vermeerderd met rente, boeten en kosten ingeval van niet nakoming van de voorwaarden van de overeenkomst door Stichting Pieterskerk Leiden.

In februari 2020 is een bedrag van € 4.506.110 (inclusief € 88.355 aan rente) afgelost door de Gemeente Leiden.

Lening Stichting NRF (Corona lening)

Stand per 1 januari	-	-
Opgenomen gelden	910.475	-
Langlopend deel per 31 december	910.475	-

In juli 2020 is een leningsovereenkomst gesloten met de Stichting Nationaal Restauratiefonds, groot € 910.475 met een looptijd van 180 maanden (annuïteit). Het rentepercentage bedraagt 1,00% per jaar. Voor de eerste 36 maanden wordt de aflossing van deze lening opgeschort. Voor deze periode zal alleen maandelijks de rente geïncasseerd worden. Dit is het bedrag van € 759 per maand. Na de looptijd van 36 maanden wordt de lening in de resterende 144 maanden volledig afgelost. Het maandbedrag, bestaande uit rente en aflossing, wordt vanaf dat moment € 6.712.

De Opengestelde Monumenten-Lening is een achtergestelde lening en is achtergesteld ten opzichte van alle huidige lopende leningen elders die niet zijn achtergesteld.

8. Kortlopende schulden

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden		
Leningen	<u>-</u>	<u>4.421.071</u>
Crediteuren		
Crediteuren	<u>118.813</u>	<u>207.086</u>
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	-	6.139
Loonheffing	<u>13.711</u>	<u>14.008</u>
	<u>13.711</u>	<u>20.147</u>
Overige schulden en overlopende passiva		
Vakantiegeld	18.285	16.685
Accountantskosten	18.000	-
Rente- en bankkosten	-	60.660
Nettoloon	96	96
Tijdelijke regeling Cultuur & Corona gemeente Leiden (TCC)	83.042	-
Projectkosten	-	30.000
Vooruitontvangen bedragen debiteuren	77.710	-
Vooruitontvangen bedragen kaartverkoop	130.025	108.115
Vooruitontvangen bijdragen op investeringen	212.649	29.241
Diversen	33.155	27.466
	<u>572.962</u>	<u>272.263</u>

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

Uitvoeringsovereenkomst (UVOK) Subsidie Gemeente Leiden - Stichting Pieterskerk Leiden 2016, d.d. 7 december 2015

Stichting Pieterskerk Leiden is op 7 december 2015 met de gemeente Leiden de UVOK overeengekomen. Deze UVOK is overeengekomen onder andere overwegende dat:

De rente en afschrijving van een renovatie-investering ad € 5.523.000 die destijds is gefinancierd met een onder gemeentegarantie aangegane lening voor 1 maart 2010 wordt opgenomen in de exploitatiebegroting van de kerk (conform verzoek van de gemeente Leiden, RV 08.0085).

De gemeenteraad van Leiden d.d. 9 september 2008 (RV 08.0085) ter uitvoering van deze garantie besloten heeft tot het verstrekken van een exploitatiesubsidie aan Stichting Pieterskerk Leiden van maximaal € 339.000 vanaf 2010 en dat bij een positief exploitatieresultaat de subsidie wordt verlaagd tot minimaal € 200.000.

De gemeenteraad van Leiden heeft in 2012 (RV 12.0139) besloten tot het instellen van een reserve waaruit bij het aflopen van de geldlening (d.d. maart 2020) het restant van de schuld wordt afgelost en vanaf dat moment geen exploitatiesubsidie meer wordt verstrekt.

De gemeente Leiden al langere tijd een subsidie (ad € 41.464; 2012) ter beschikking stelt aan de Pieterskerk als zijnde kernpodium voor orgelconcerten, (voornamelijk) religieus getinte klassieke en oude muziek en grote korenmanifestaties.

De belangrijkste artikelen van de UVOK zijn onderstaand opgenomen.

Artikel 1 Duur van de uitvoeringsovereenkomst en evaluatie

Deze uitvoeringsovereenkomst heeft een looptijd van 1 jaar en loopt af op 31 december 2016.

Artikel 2 Subsidiebedrag

De exploitatiesubsidie voor de Pieterskerk bedraagt minimaal € 200.000 + € 41.773 = € 241.773 en maximaal € 339.000 + € 41.773 = € 380.773.

Het minimale bedrag wordt uitgekeerd als outputsubsidie voor de overeengekomen prestaties. Het verschil tussen het maximale bedrag en het minimale bedrag wordt verstrekt als inputsubsidie en wordt derhalve toegekend ter dekking van een eventueel negatief exploitatiesaldo. Verlaging van deze subsidie vindt plaats bij een positief exploitatiesaldo en een (reserve)vermogen groter dan 10% van de jaaromzet.

Voor het jaar 2016 is de subsidie vastgesteld op een bedrag van € 380.773, zijnde een exploitatiesubsidie van € 339.000 en een cultuursubsidie van € 41.773.

Op 4 november 2016 is de UVOK Subsidie Gemeente Leiden - Stichting Pieterskerk Leiden 2017 en 2018 overeengekomen. De exploitatiesubsidie bedraagt minimaal € 200.000 en maximaal € 339.000 onder voorbehoud van jaarlijkse vaststelling door de Gemeenteraad. Daarnaast bedraagt de inputsubsidie voor de programmering, c.q. de overeengekomen prestaties voor 2018: € 44.235. De subsidie voor het jaarlijks onderhoud bedraagt € 75.000.

De exploitatiesubsidie bedraagt € 355.830 voor 2019. Daarnaast bedraagt de subsidie voor de culturele programmering € 47.216. De subsidie voor het jaarlijks onderhoud bedraagt € 75.000.

De subsidie voor de culturele programmering bedraagt € 49.049 en de subsidie voor het jaarlijks onderhoud bedraagt € 75.000.

Grond onder de Pieterskerk

Het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente Leiden (voorheen Het College van Kerkvoogden van de Hervormde gemeente Leiden) heeft in de brief van 5 februari 2004 aan het College van Burgemeesters en Wethouders de bereidheid uitgesproken om ingeval van een eventueel faillissement van Stichting Pieterskerk Leiden de Pieterskerk wederom ter beschikking te stellen aan een nieuwe stichting die met dezelfde doelstelling als de huidige, de exploitatie kan voortzetten.

Voor toezegging van de gemeentegarantie ten behoeve van fasen I tot en met V-hoog is aan de gemeente Leiden het recht van tweede hypotheek verleend tot en ten belope ener hoofdsom van maximaal € 10.000.000, te vermeerderen met rente en kosten, die tezamen worden begroot op een bedrag van € 4.000.000, mitsdien tot een totaal bedrag van € 14.000.000.

Het recht van hypotheek is verleend op:

1. Het recht van opstal tot het in eigendom hebben van het kerkgebouw genaamd "De Pieterskerk" aan het Pieterskerkhof 1a te Leiden (bij het kadaster geregistreerd op het adres Pieterskerkstraat 1a te Leiden), met daarbij behorende kerkvoogdijkamer, predikantenkamer, consistoriekamer en archiefgedeelte met bijruimten, gedeeltelijk aan de Pieterskerkstraat 1a *, aan de Pieterskerkhof en aan de Kloksteeg 16 te Leiden, op de percelen kadastraal bekend gemeente Leiden, sectie G nummers 2100, 2101 (beide afkomstig uit nummer 985 in gemelde gemeente en sectie), 1370, 1354, 1375, 980 en 978.

* Onjuiste aanduiding bij het kadaster heeft geleid tot onjuiste aanduiding in de hypotheekakte. De Pieterskerk is gelegen aan de Pieterskerkhof 1a in plaats van de Pieterskerkstraat 1a. De kadastrale nummers zijn wel correct.

2. Het recht van opstal tot het in eigendom hebben van verbouwingen en werken in casu quo onder de grond van de voormelde percelen kadastraal bekend gemeente Leiden, sectie G nummers 2101, 1354, 1370 en 1375 en meer speciaal het hebben van een opslagkelder in een gedeelte van gemelde kadastrale percelen nummers 1375 en 2101 met bovengrondse toegang middels een aanbouw aan en doorgang vanuit de Pieterskerk in de middelste travee, recht tegenover de Muskadelsteeg.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
9. Opbrengsten			
Huur kerkgebouw en nevenruimten	143.546	195.000	193.416
Opbrengst catering	124.559	401.000	464.016
Opbrengst techniek	78.312	185.000	214.495
Opbrengst faciliteiten	81.877	294.000	296.011
Opbrengst personeel	113.592	235.000	282.897
Overige opbrengsten	48.159	128.750	362.809
	<u>590.045</u>	<u>1.438.750</u>	<u>1.813.644</u>
10. Subsidiebatens			
Subsidie Gemeente Leiden	-	270.000	355.830
Subsidie UVOK Gemeente Leiden	49.049	47.000	47.216
	<u>49.049</u>	<u>317.000</u>	<u>403.046</u>
11. Overige baten			
Tegemoetkoming schade COVID-19 (TOGS)	4.000	-	-
Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW)	223.460	-	-
Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL)	136.509	-	-
Tijdelijke regeling Cultuur & Corona gemeente Leiden (TCC)	83.018	-	-
	<u>446.987</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
12. Project management			
Kosten catering	111.646	306.000	370.630
Kosten techniek	59.798	135.000	162.119
Kosten faciliteiten	44.642	164.000	174.786
Kosten personeel	89.929	135.000	182.774
Overige kosten	3.930	158.750	148.011
	<u>309.945</u>	<u>898.750</u>	<u>1.038.320</u>
13. Personeelslasten			
Lonen en salarissen	359.074	377.330	339.037
Sociale lasten	57.862	51.695	59.516
Pensioenlasten	35.808	31.575	28.109
Overige personeelslasten	80.380	142.400	132.821
	<u>533.124</u>	<u>603.000</u>	<u>559.483</u>

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
<i>Lonen en salarissen</i>			
Bruto lonen	333.224	349.570	315.431
Mutatie vakantiegeldverplichting	25.850	27.760	23.606
	<u>359.074</u>	<u>377.330</u>	<u>339.037</u>
<i>Sociale lasten</i>			
Premies sociale verzekeringswetten	51.914	51.695	53.310
Ziekteverzuimverzekering	5.948	-	6.206
	<u>57.862</u>	<u>51.695</u>	<u>59.516</u>
<i>Pensioenlasten</i>			
Pensioenlasten	<u>35.808</u>	<u>31.575</u>	<u>28.109</u>
<i>Overige personeelslasten</i>			
Kostenvergoedingen	4.834	2.400	5.276
Cursus en bijscholing personeel	5.032	10.000	13.273
Freelance medewerkers	66.449	130.000	112.247
Overige personeelskosten	4.065	-	2.025
	<u>80.380</u>	<u>142.400</u>	<u>132.821</u>
Personeelsleden			
Bij de stichting waren in 2020 gemiddeld 8 personeelsleden werkzaam (2019: 8) op basis van fulltime eenheden (FTE).			
14. Afschrijvingen			
<i>Afschrijvingen materiële vaste activa</i>			
Gebouwen (incl. verbouwingen)	22.616	30.000	25.692
Restauraties	70	-	161.229
Exploitaties	15.780	20.000	13.051
	<u>38.466</u>	<u>50.000</u>	<u>199.972</u>
Afschrijving ten laste van bestemmingsreserve	-	-	-18.680
Teveel afgeschreven op restauraties voorgaande jaren	-52.566	-	-
	<u>-14.100</u>	<u>50.000</u>	<u>181.292</u>

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
15. Overige bedrijfslasten			
Huisvestingslasten	117.988	85.000	102.984
Kosten beheer en management	63.181	70.000	70.820
Verkooplasten	48.199	50.000	53.714
Overige kosten	21.540	39.000	29.028
	<u>250.908</u>	<u>244.000</u>	<u>256.546</u>
<i>Huisvestingslasten</i>			
Onderhoud onroerend goed	67.620	57.000	63.056
Energiekosten	57.357	60.000	49.655
Schoonmaakkosten	24.194	32.000	38.162
Assurantie	44.514	40.000	34.344
Overige huisvestingskosten	957	4.000	1.867
Dotatie voorziening groot onderhoud	20.000	-	20.000
	<u>214.642</u>	<u>193.000</u>	<u>207.084</u>
BRIM subsidie	-21.654	-33.000	-29.100
Onderhoudssubsidie Gemeente Leiden	-75.000	-75.000	-75.000
	<u>117.988</u>	<u>85.000</u>	<u>102.984</u>
<i>Kosten beheer en management</i>			
Beheerkosten	9.723	8.000	4.908
Kosten netwerkbeheer	35.691	40.000	42.211
Telefoon en porti	9.172	7.000	8.611
Representatiekosten	3.250	7.000	8.806
Bestuurskosten	3.335	4.000	5.959
Kosten Arboned	2.010	4.000	325
	<u>63.181</u>	<u>70.000</u>	<u>70.820</u>
<i>Marketingkosten</i>			
Contributie branchevereniging	12.299	5.000	6.424
Beurskosten	250	1.000	5.000
Advertentiekosten	23.506	25.000	25.214
Kosten website	1.562	6.000	1.215
Promotiemateriaal	4.411	5.000	4.147
Provisies	1.384	-	4.485
Diversen	4.787	8.000	7.229
	<u>48.199</u>	<u>50.000</u>	<u>53.714</u>

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
<i>Overige kosten</i>			
Accountantskosten	18.000	28.000	17.000
Bedrijfskleding	119	1.000	27
Kosten orgels	1.531	3.000	3.776
Advieskosten	1.890	2.000	6.332
Overige algemene lasten	-	5.000	1.893
	21.540	39.000	29.028
	21.540	39.000	29.028

Financiële baten en lasten

16. Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten

Rente lening Stichting NRF	-459	-	-885
Rente lening N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	-	-	-178.993
Rente lening Rabobank	-	-	-78
Overige bankrente en -kosten	-5.745	18.000	-2.160
	-6.204	18.000	-182.116
	-6.204	18.000	-182.116

Ondertekening Bestuur en Raad van Toezicht voor akkoord

Leiden, 2021

Mevr. G.A.C.M. Hurkmans, directeur-bestuurder

Mevr. M.H. Schultz van Haegen, voorzitter

Mevr. M.J.A.M. Ahsmann, secretaris

Dhr. J.Th. Hoekema

Dhr. J.P. Heijboer

Mevr. K. van Oort

Dhr. G.J.H.C. Kramer

Dhr. S.J.A.B. Stokkermans

Mevr. C.M.T. Metselaar

Dhr. J.A. Hulscher

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Pieterskerk Leiden

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Pieterskerk Leiden te Leiden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pieterskerk Leiden per 31 december 2020 en van het exploitatieresultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de verslaggeving voor kleine organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020;
3. het kasstroomoverzicht over 2020; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pieterskerk Leiden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materiële onzekerheid over de continuïteit

Het coronavirus heeft ook invloed op Stichting Pieterskerk Leiden. Op pagina 36 van de toelichting op de jaarrekening is door het bestuur toegelicht wat de impact van het virus op Stichting Pieterskerk Leiden reeds is geweest en met wat voor impact het verder nog rekening houdt. Ook is toegelicht welke maatregelen het management al heeft genomen en welke maatregelen het voornemens is nog te nemen. Uit de toelichting blijkt ook dat er grote onzekerheden blijven bestaan. Het management geeft daarbij aan dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang met betrekking tot de continuïteit van de stichting.

Wij hebben de uiteenzetting van de situatie en de hierbij behorende onzekerheden beoordeeld en zijn van mening dat dit gegeven de situatie een adequate toelichting is. Doordat er onzekerheid is over wat de uiteindelijke economische impact van het coronavirus zal zijn, spreekt er ook veel onzekerheid uit deze toelichting.

Op grond van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen controle-informatie zijn wij van mening dat, rekening houdend met de onzekerheden die er op het moment van afgifte van deze controleverklaring zijn, de stichting de situatie in haar jaarrekening goed toelicht en haar jaarrekening terecht opmaakt op basis van continuïteit in overeenstemming met het verslaggevingsstelsel. Rekening houdend met deze situatie hebben wij - in lijn met de controlestandaarden - een goedkeurend oordeel over de jaarrekening verstrekt in deze controleverklaring.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Richtlijn voor de verslaggeving voor kleine organisaties zonder winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Richtlijn voor de verslaggeving voor kleine organisaties zonder winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn voor de verslaggeving voor kleine organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Voorburg, 19 juli 2021

Audit To Be B.V.

w.g.

C.L. van Leeuwen
Accountant-Administratieconsulent

BIJLAGEN

1. OVERZICHT VASTE ACTIVA

GB-nr	Omschrijving activa	Aanschafwaarde		Desinvesteringen		Afschrijvingen		Boek- waarde 31.12.2020	Afschrij- vingsper- centage %
		€	2020	€	2020	€	2020		
	Restaurants								
	1295 Restaurant orgels, kosten	1.398.830	-	1.398.830	-	-	-	1.398.830	
	1295 Sub. restaurant orgels, St. Orgelfonds	1.243.508-	-	1.243.508-	-	-	-	1.243.508-	
	1295 Sub. restaurant orgels, actie adoptie orgelpijpen	140.944-	-	140.944-	-	-	-	140.944-	
	1295 Sub. restaurant orgels, Otten Philips fonds	500-	-	500-	-	-	-	500-	
	1295 Sub. restaurant orgels, Rijk	13.878-	-	13.878-	-	-	-	13.878-	
	1295 Sub. restaurant orgels, Ministerie BIZA (Luiken)	2.000-	-	2.000-	-	-	-	2.000-	
	1295 Restaurant orgels, kosten Luiken	93.797	-	93.797	-	-	-	93.797	
		<u>91.797</u>	<u>-</u>	<u>91.797</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>91.797</u>	
	1525 Kosten grote restauratie	24.093.478	-	24.093.478	-	-	-	24.093.478	
	1526 Subsidie grote restauratie (extern)	4.971.061-	-	4.971.061-	-	-	-	4.971.061-	
	1527 Donaties grote restaurants	247.475-	-	247.475-	-	-	-	247.475-	
	1528 Sponsoring grote restauratie	42.681-	-	42.681-	-	-	-	42.681-	
	1529 Subsidie grote restauratie	12.667.341-	5.042.214-	17.709.555-	-	-	-	17.709.555-	
	1530 Afschrijving grote restauratie	-	-	-	1.227.914	-	-	1.227.914	
	1570 Project restauratie vloer	105.208	-	105.208	-	-	-	105.208	
	1575 Kleine restauratie's	701	-	701	-	-	-	701	
		<u>6.270.829</u>	<u>5.042.214-</u>	<u>1.228.212</u>	<u>70</u>	<u>70</u>	<u>-</u>	<u>1.228.282</u>	10
	Totaal restaurants	6.362.626	5.042.214-	1.320.412	70	70	-	1.320.079	
	Gebouwen (incl. verbouwingen)								
	108 Gebouwen en opstalrecht	5	-	5	-	-	-	5	0
	1210 Goudleerbandg KMK Jochem Meijer	4.446	-	4.446	-	445	-	1.331	10
		<u>4.446</u>	<u>-</u>	<u>4.446</u>	<u>-</u>	<u>445</u>	<u>-</u>	<u>1.331</u>	
	1220 2012 Verlichting	7.440	-	7.440-	-	-	-	-	20
	1220 2012 Ontvangen gift verlichting	10.000-	-	10.000	-	-	-	-	20
	1220 2014 Verlichting	11.769	-	2.560-	-	9.209	-	9.209	20
	1220 17-04-2019 Kroonluchter Lutherse gemeente	1.000	-	1.000	-	-	-	1.000	20
		<u>10.209</u>	<u>-</u>	<u>10.209</u>	<u>-</u>	<u>9.209</u>	<u>-</u>	<u>1.000</u>	
	1230 2012 Subsidie sleutelplan	6.000-	-	6.000-	-	-	-	6.000-	20
	1230 2012 Sleutelplan	14.311	-	14.311	-	-	-	14.311	20
		<u>8.311</u>	<u>-</u>	<u>8.311</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>8.311</u>	
	1265 Herinrichting entree t/m 2003	8.757	-	8.757	-	-	-	8.757	10
	1265 Herinrichting entree investeringen 2004	58.569	-	58.569	-	-	-	58.569	10
	1265 Herinrichting entree investeringen 2005	32.482	-	32.482	-	-	-	32.482	10
	1265 Subsidie St. Vrienden	102.713-	-	102.713-	-	-	-	102.713-	10
	1265 Herinrichting entree investeringen 2006	20.025	-	20.025	-	-	-	20.025	10
	1265 Herinrichting Tun	6.000	-	6.000	-	600	-	3.750	10
	1265 Schuifdeur + luchtgordijn + installatie	7.285	-	7.285	-	729	-	4.556	10
		<u>30.405</u>	<u>-</u>	<u>30.405</u>	<u>-</u>	<u>1.329</u>	<u>-</u>	<u>25.426</u>	

I. OVERZICHT VASTE ACTIVA

GB-nr	Omschrijving activa	Aanschafwaarde		Desinvesteringen		Afschrijvingen		Boekwaarde 31.12.2020	Afschrijvingspercentage
		01.01.2020	31.12.2020	2020	2020	2020	31.12.2020		
1270	Kantoor Honk investeringen 2006	1.633	1.633	-	-	-	1.633	-	10
1270	Kantoor Honk investeringen 2007	1.783	1.783	-	-	-	1.783	-	10
1270	Kantoor Honk investeringen 2016	3.667	3.667	-	-	367	1.590	2.077	10
		7.083	7.083	-	-	367	5.006	2.077	2.444
1280	2015 Compressor	1.361	1.361	-	-	136	714	647	10
1280	2016 Vacuum pomp / Cloud chamber	997	997	-	-	100	458	539	10
1280	2016 Vacuum pomp / Cloud chamber	997	997	-	-	100	433	564	10
1280	2017 Datafox tijdregistrateterminal	1.234	1.234	-	-	123	472	762	10
		4.589	4.589	-	-	459	2.077	2.512	10
1505	Verbouwing bibliotheek - bar	2.465	2.465	-	-	247	1.687	778	10
1505	Verbouwing bibliotheek - kassa	1.600	1.600	-	-	160	1.093	507	10
1505	Verbouwing bibliotheek - spoeltapblad	772	772	-	-	77	526	246	10
1505	Verbouwing bibliotheek - buffet	1.100	1.100	-	-	110	743	357	10
1505	Verbouwing bibliotheek - schuifraamloket	1.958	1.958	-	-	196	1.323	635	10
1505	Verbouwing bibliotheek - koelkast vriezer en oven	4.264	4.264	-	-	426	2.876	1.388	10
1505	Verbouwing bibliotheek - televisie	1.270	1.270	-	-	127	857	413	10
1505	Verbouwing bibliotheek - elektra	1.953	1.953	-	-	195	1.316	637	10
1505	Verbouwing bibliotheek - koffiemachine	2.003	2.003	-	-	200	1.334	669	10
1505	Verbouwing bibliotheek - elektra	3.783	3.783	-	-	378	2.520	1.263	10
1505	Verbouwing bibliotheek - elektra tbv hetelucht gordijn	1.350	1.350	-	-	135	900	450	10
1505	Bijdrage Stichting Vrienden	20.000	20.000	-	-	2.000	13.333	6.667	10
1505	Verbouwing bibliotheek - Schuifdeur naar Cafe	3.850	3.850	-	-	385	2.278	1.572	10
1505	Verbouwing bibliotheek - Elektra tbv schuifdeur	197	197	-	-	20	116	81	10
		6.566	6.566	-	-	656	4.236	2.330	10
1550	Project keuken / bar / kantoor toren	107.228	107.228	-	-	3.189	105.048	2.180	5
	Doorbelasting afschrijvingskosten v.d. Werff	-	-	-	-	-	2.180	2.180	-
1550	Investering keuken (2007)	9.809	9.809	-	-	-	9.809	-	10
1550	Lichtgevend Alu strips	1.400	1.400	-	-	140	653	747	10
1550	Lockerkast	1.485	1.485	-	-	149	683	802	10
		119.922	119.922	-	-	3.478	118.373	1.549	10
1560	Renovatie toiletgroep	170.140	170.140	-	-	8.522	170.140	-	5
		170.140	170.140	-	-	8.522	170.140	-	5
1565	Investeringen minus subsidies 2017	19.492	19.492	-	-	3.898	11.694	7.798	20
	Buitenopslag	19.492	19.492	-	-	3.898	11.694	7.798	20
1580	Escaperoom	17.305	17.305	-	-	3.461	11.825	5.480	20
	Escaperoom in gebruik vanaf 17/08/2017	-	-	-	-	-	-	-	-
		17.305	17.305	-	-	3.461	11.825	5.480	20
		398.473	398.473	0-	0-	22.615	369.412	29.061	

I. OVERZICHT VASTE ACTIVA

GB-nr	Omschrijving activa	Aanschafwaarde		Afschrijvingen		Boekwaarde 31.12.2020	Afschrijvingspercentage
		01.01.2020	31.12.2020	01.01.2020	2020		
	Exploitatie						
	Inventaris:						
	1236 2005 Vorkheftruck (minus € 5.000 subsidie)	14.000	14.000	-	-	14.000	10
	1236 2005 Vleugel (piano)	8.403	8.403	-	-	8.403	10
	1236 2008 Veegetuig	11.459	11.459	-	-	11.459	10
	1236 2010 Meubels	14.460	14.460	-	-	14.460	20
	1236 2011 Telefooncentrale	4.000	4.000	-	-	4.000	20
	1236 2011 Tacitus IT systeem	27.439	27.439	-	-	27.439	20
	1236 2011 Tacitus IT systeem subsidie	20.000	20.000	-	-	20.000	20
	1236 2011 Bekleding stoelen Kerkmeesterkamer	2.576	2.576	-	-	2.576	20
	1236 2012 Vergoeding bekleding stoelen Kerkmeesterkamer	1.533	1.533	-	-	1.533	20
	1236 2012 Bureaustoelen 5x	3.625	3.625	-	-	3.625	20
	1236 2013 Weber airco	3.800	3.800	-	-	3.800	20
	1236 2014 2 iPad's	792	792	-	-	792	20
	1236 2014 Breedbeeld TV	1.858	1.858	-	-	1.858	20
	1236 2014 5 x bureaustoel	3.625	3.625	-	-	3.625	20
	1236 2014 Bank	474	474	-	-	474	20
	1236 2014 Hoezerset	520	520	-	-	520	20
	1236 2015 3x iPad	1.079	1.079	-	-	1.079	20
	1236 2015 stellingen	1.382	1.382	-	-	1.382	20
	1236 2015 iPad	536	536	25	25	1.357	20
	1236 2015 Lightspeed kassasysteem	588	588	10	10	578	20
	1236 2015 2x bureaustoelen	1.450	1.450	47	47	1.403	20
	1236 2015 Thin client	490	490	193	193	297	20
	1236 2015 Theaterdoeken	3.973	3.973	73	73	3.900	20
	1236 2015 Thin client	505	505	594	594	10	20
	1236 2015 Server-systeem	1.367	1.367	84	84	1.283	20
	1236 2015 Server-systeem	3.641	3.641	252	252	3.389	20
	1236 2016 SMEG vaatwasser	3.699	3.699	729	729	2.970	20
	1236 2016 Server systeem	12.465	12.465	739	739	11.726	20
	1236 2016 tuinstoelen	2.546	2.546	2.493	2.493	53	20
	1236 2016 deurbeslag	775	775	509	509	266	20
	1236 2016 Thin client	490	490	155	155	335	20
	1236 2016 salto deurbeslag	1.287	1.287	98	98	1.189	20
	1236 2016 Ipad	429	429	257	257	172	20
	1236 2017 Tuinset Ramen	1.370	1.370	86	86	1.284	20
	1236 2017 salto deurbeslag	1.141	1.141	274	274	867	20
	1236 2017 salto deurbeslag	814	814	228	228	586	20
	1236 2018 Ziv/sta bureau's (7x) (26/04/2018)	3.922	3.922	163	163	3.759	20
	1236 2018 Ziv/sta bureau's (2x) (04/06/2018)	1.136	1.136	784	784	352	20
	1236 2018 Speedoldeur doek (14/06/2018)	2.663	2.663	359	359	2.304	20
	1236 2018 Casba 2 lima fauteuils (22-06-2018)	1.019	1.019	533	533	486	20
	1236 2018 Banken cognac (03/07/2018)	876	876	204	204	672	20
	1236 19-12-2018 - (via CC) QuizExpress	1.007	1.007	175	175	832	20
				201	201	806	20
				201	201	605	20

